

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
ІХ СКЛИКАННЯ
ТРИНАДЦЯТА СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №1

Частина дев'ятнадцята

Стенограма пленарного засідання
15 квітня 2025 року

Київ 2025

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
ІХ СКЛИКАННЯ

ТРИНАДЦЯТА СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №1

Частина дев'ятнадцята

*Стенограма пленарного засідання
15 квітня 2025 року*

Головне управління документального забезпечення
Апарату Верховної Ради України

ЗМІСТ

Засідання перше
(Вівторок, 15 квітня 2025 року)

Частина дев'ятнадцята

Виступи уповноважених представників депутатських фракцій і груп	...7
Складення присяги народним депутатом України дев'ятого скликання Мельніком С.В.	...15
Проведення сигнального голосування для прогнозування результатів розгляду питань порядку денного	...16
Інформація про входження народного депутата України Мельніка С.В. до складу депутатської фракції політичної партії «Слуга народу»	...16
Прийняття в першому читанні за основу проекту Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо підвищення відповідальності посадових осіб органів державного нагляду (контролю)»	...17
Внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення механізмів управління та списання військового майна	...21
Голосування пропозиції народного депутата України Ар'єва В.І. про виклик на пленарне засідання Верховної Ради України Першого віце-прем'єр-міністра України – міністра економіки України Свириденко Ю.А. для надання інформації	...30

Голосування пропозиції народного депутата Герасимова А.В. про надання доручення Комітету Верховної Ради України, до предмета відання якого належить відповідне питання, щодо невідкладного розгляду проекту Постанови Верховної Ради України «Про звернення Верховної Ради України до Палати представників та Сенату Конгресу Сполучених Штатів Америки щодо двопартійної підтримки України та забезпечення сталої всебічної допомоги у боротьбі України та українського народу за свободу і незалежність власної держави, та мир, безпеку і стабільність у вільному світі» на засіданні комітету	...30
Внесення змін до деяких законів України щодо імплементації норм законодавства Європейського Союзу з питань електронних комунікацій	...31
Прийняття в першому читанні за основу проектів законів України: «Про внесення змін до деяких законів України щодо імплементації положення Болар»	...33
«Про внесення змін до деяких законів України щодо пенсійного забезпечення працівників прокуратури»	...37
Прийняття Закону України «Про захист медіа-сервісів, які надаються із застосуванням умовного доступу»	...42
Прийняття в першому читанні за основу проекту Закону України «Про внесення змін до Цивільного кодексу України щодо майнових прав інтелектуальної власності на об'єкти, створені у зв'язку із проходженням військової служби»	...43
Прийняття в першому читанні за основу з доопрацюванням положень відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України проекту Закону України «Про юрисдикційні імунітети іноземних держав та їх майна»	...46
Внесення змін до: Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» щодо призначення одноразової грошової допомоги	...53

статті 16 Закону України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» щодо проведення перевірок в частині вчинення мобінгу	...55
деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення національної системи кваліфікацій відповідно до актуальних потреб ринку праці та інших питань	...59
Прийняття в першому читанні за основу проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» та інших законів України»	...60

[Результати поіменного голосування](#)

ЗАСІДАННЯ ПЕРШЕ

*Зал засідань Верховної Ради України
15 квітня 2025 року, 12 година 5 хвилин
(Після перерви)*

Веде засідання Голова Верховної Ради України
СТЕФАНЧУК Р.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слава Україні!

Шановні народні депутати України! Розпочався Страсний тиждень перед Великоднем, що має особливе духовне значення для мільйонів християн не лише в Україні, а й в усьому світі. Це час глибокого роздуму, духовного очищення та молитви. Нехай цей тиждень стане часом внутрішнього відродження для кожного із нас незалежно від наших переконань чи віросповідань. Пам'ятаємо, що справжня сила в єдності, співчутті і любові до ближнього.

Шановні колеги, також хочу привітати іудеїв усього світу з нагоди святкування Песаху, одного із найдавніших і найважливіших свят іудаїзму, що уособлює прагнення до свободи, духовної сили та перемоги над поневоленням. Ми щиро вітаємо всіх, хто сповідує іудаїзм, з цим святом і бажаємо миру, злагоди, добробуту і благословення.

Шановні народні депутати, відповідно до прийнятої нами Постанови «Про деякі питання організації роботи Верховної Ради України дев'ятого скликання в умовах дії воєнного стану» сьогодні ми продовжуємо наше пленарне засідання.

Шановні колеги, звертаю увагу, що згідно з прийнятою Верховною Радою України постановою всі присутні на пленарному засіданні не повинні поширювати інформації щодо його початку, перебігу та прийнятих у парламенті рішень раніше ніж через годину після оголошення перерви у пленарному засіданні. Прошу всіх колег неухильно дотримуватися прийнятого українським парламентом рішення та відповідально поставитися до забезпечення безпеки єдиного законодавчого органу нашої держави.

Шановні колеги, у разі повітряної тривоги буде оголошено перерву в пленарному засіданні, і ми всі маємо перейти до безпечних місць відповідно до схеми укриття.

Шановні колеги, сьогодні день народження у наших колег народних депутатів України: Анни Анатоліївни Пуртової, фракція «Слуга народу», і Тетяни Вікторівни Циби, фракція «Слуга народу». Давайте привітаємо наших колег, побажаємо їм невичерпної енергії, натхнення та плідної роботи на благо України. Дякуємо вам! *(Оплески)*.

Шановні народні депутати, за парламентською традицією пропонується розпочати роботу з виконання Державного Гімну України.

(Лунає Державний Гімн України).

Шановні колеги, уже дванадцятий рік Україна відважно протистоїть збройній агресії російської федерації і четвертий рік – в умовах повномасштабного вторгнення. Окупанти продовжують систематичний терор проти мирного населення. Свідченням цього є нещодавні цинічні та жорстокі удари по Кривому Рогу, Сумах, інших наших містах і селах. Внаслідок цих варварських атак загинуло та постраждало багато наших співвітчизників, серед яких і діти. Такими є дії агресора у відповідь на численні заклики міжнародної спільноти до справедливого миру і припинення вогню. Скоєні злочини не мають строку давності, відповідальність за них обов'язково настане.

Шановні колеги, вшануймо хвилиною мовчання світлу пам'ять усіх воїнів, які віддали життя за нашу Батьківщину, а також безвинно загинувших дітей та мирних мешканців, що стали жертвами російської агресії.

(Хвилина мовчання).

Шановні народні депутати, прошу сідати.

На засіданні Погоджувальної ради ми домовилися надати час (до 3 хвилин) кожній фракції та групі для виступів. Отже, прошу представників депутатських фракцій і груп записатися на виступи.

Цимбалюк Михайло Михайлович, фракція «Батьківщина».

Соболев Сергій Владиславович. Будь ласка.

СОБОЛЕВ С.В., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Шановний головує! Шановні колеги! Думаю, тема щодо Сум, Кривого Рогу, Харкова, Запоріжжя, Одеси, багатьох інших міст дає відповідь на питання: чи хоче перемир'я країна-агресор російська федерація? Ті жертви серед мирного населення, які несе щодня Україна, є зайвим підтвердженням того, що росія не хоче ніякого миру, вона використовує ці переговори тільки для того, щоб максимально тягнути час, відтягувати введення найсерйозніших санкцій, до яких готовий світ, для того, щоб імітувати переговори заради переговорів.

Тому в цій ситуації для нас найважливіше, щоб кожен такий факт не просто висвітлювався і в Україні, і за межами України, насамперед для наших партнерів, для тих, хто не розуміє, що відбувається в Україні з російською агресією, а й мав однозначність тлумачення: росія вбиває мирних громадян, і ніякі інші речі не можуть звучати як факти, які нібито виправдовують терор росії.

Коли українська делегація приїхала на сесію ПАРЄ, сталася страшна трагедія в Кривому Розі. Нас почали запитувати: чи правда, що цей вибух був біля кафе, де перебувало 85 натовців? Уявіть собі, якщо запитують не про вбитих дітей, інших мирних громадян, а намагаються виправдовувати росію, чому вона

б'є по Україні, і окремі наші політики пробують підігравати цим темам, то це – найстрашніше, що може бути в цій ситуації. Якщо є якісь питання, профільний комітет може завжди швидко зібратися і розглянути їх. Але ключове питання повинно бути одне: росія діє фашистськими методами, росія діє цими методами саме проти цивільного населення, а вже знайти якісь інші відповіді можна в будь-якій ситуації, бо Україна в стані війни, і, думаю, це є ключовим посилом, який повинен бути.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Батенко Тарас Іванович.

Я так розумію, ви передаєте слово Скороход Анні Костянтинівні. Будь ласка.

СКОРОХОД А.К., *член Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (одномандатний виборчий округ № 93, Київська область, політична партія «Слуга народу»).* Шановні колеги, я знову хочу підняти тему стосовно безвісти зниклих військовослужбовців. Знаєте, за весь час війни я не пам'ятаю такої шаленої кількості колективних звернень від родин військовослужбовців, безвісти зниклих. Мені щодня надходять колективні звернення, підписані понад 100 родинами зниклих безвісти військовослужбовців, в яких зазначають, що є проблема. І це не поодинокі випадки, а системна ситуація, коли наших бійців відправляють у найнебезпечніші зони без чіткого інструктажу, без розуміння оперативної ситуації, без плану евакуації або підкріплення, коли бійці опиняються на позиціях без зв'язку, без єдиного командного центру, а найстрашніше – у змішаних групах без злагодження, з різних бригад, без фіксації складу, без прізвищ відповідальних командирів, щоб після бою ніхто не знав, хто куди пішов і кого шукати.

Колеги, це, дійсно, величезні проблеми в системі, і ми маємо розуміти, що за кожною операцією, наказом, дією або бездіяльністю стоїть конкретна відповідальна особа. Але при цьому ми бачимо, що ніякої відповідальності ніхто не поніс за жодне прийняте рішення, яке призвело до негативних наслідків для наших військовослужбовців, ніхто не поніс покарання, ніхто не відповів перед суспільством, перед сім'ями, які втратили батьків, дітей, синів, рідних.

Колеги, це те, про що ми маємо говорити, бо якщо ми це замовчуємо, значить беремо в цьому участь, а такого бути не може. Ми маємо піднімати цю тему, порушувати питання відповідальності командування за свої дії. Тимчасова слідча комісія Верховної Ради України, яку я очолювала, пропонувала і надавала дуже багато пропозицій з цього приводу. Досьогодні жодне із цих рішень не було підтримано і прийнято.

Також я хочу зазначити, що на сьогодні є величезна проблема з евакуацією як медичною, так і тіл загиблих. Родичі загиблих пишуть, що вони бачать на відео, яке їм показують, тіла рідних, які не забирають навіть з наших позицій,

куди й далі відправляють військовослужбовців на ротацію. І це є одним із ключових питань. Подивіться, скільки гине людей через незабезпеченість вчасної медичної евакуації. Якщо ми відправляємо людей на фронт...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Слово надається Рущишину Ярославу Івановичу, фракція «Голос». Будь ласка.

РУЩИШИН Я.І., секретар Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (одномандатний виборчий округ № 117, Львівська область, політична партія «Голос»). Прошу передати слово Соломії Бобровській.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Соломія Анатоліївна Бобровська. Будь ласка.

БОБРОВСЬКА С.А., член Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Фракція «Голос». По-перше, хочу звернутися до вас, пане Руслане, по-друге, – до Сергія Іонушаса, якому передають вітання абсолютно всі громадські організації, які займаються і опікуються родинами зниклих безвісти військовослужбовців, з приводу законопроекту [№ 12414](#). Знаю, завтра має бути засідання комітету, бо є прохання за погодженням всіх голів фракцій і груп розглянути цей проект закону на пленарному засіданні, яке відбудеться в четвер. Ним змінюється місце досудового розслідування, про що казала в тому числі й Анна, розвантажуються Донецька, Луганська, Запорізька, Херсонська, Сумська області – регіони, куди дуже часто не можуть приїхати родини, бо повним ходом іде війна. Я прошу не ставитися до цього легковажно, послухайте і прийміть, якщо буде можливо, цей принциповий законопроект у четвер, перед тим, як всі роз'їдуться на Великдень, за основу та в цілому без розгляду в другому читанні.

Хочу всім нагадати, як сьогодні відбувається у нас історія розслідування: родина чи сім'я пише заяву про зниклого безвісти, потім реєструють кримінальне провадження, беруть ДНК, а далі футболлять ці заяви від області до області. У мене прохання... Ось тут Сергій стоїть, бачу, уважно слухає, майже уважно слухає, і автор законопроекту пан Павлюк, ви продовжуєте не слухати про даний законопроект. Колеги, ще раз наголошую, ми маємо опікуватися сім'ями осіб, зниклих безвісти, яких станом на початок лютого є 63 тисячі, дати їм можливість добитися правди і з честю поховати своїх рідних.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мазурашу Георгій Георгійович, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

МАЗУРАШУ Г.Г., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань молоді і спорту (одномандатний виборчий округ № 203, Чернівецька область, політична партія «Слуга народу»). З щирим співчуттям рідним загиблих та іншим постраждалим від рашистських атак прошу передати слово колезі по фракції «Слуга народу» Тетяні Скрипці.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тетяна Скрипка. Будь ласка.

СКРИПКА Т.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (одномандатний виборчий округ № 157, Сумська область, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги, удар, який ворог завдав по мирному населенню в місті Сумах, забрав життя 35 людей, із них двоє – діти, та понад 120 осіб отримали поранення. І це не просто статистика, це розбиті родини, це назавжди порожні дитячі ліжка і зруйновані мрії, це сльози, які неможливо висушити.

Сьогодні, саме в цей час, наш колега Гузенко Максим ховає свого найближчого товариша, якого вбила російська ракета.

ВАСИЛЬЄВ І.С., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (одномандатний виборчий округ № 158, Сумська область, політична партія «Слуга народу»). Жахлива трагедія в Сумах, страшні смерті і сльози в рідному місті. Маємо пам'ятати кожного, хто загинув, маємо зробити все можливе, щоб подібні трагедії не повторилися. Вкрай необхідно збільшити фінансування фортифікацій на прикордонні, щоб запобігти просуванню ворога вглиб Сумщини. Необхідно збільшити кількість укриттів по місту та налагодити систему оповіщення в Сумах і області.

Світла пам'ять жертвам, низький уклін і співчуття близьким!

КАЧУРА О.А., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Насправді мешканці Сумщини вимагають одного – справедливості. А справедливість – це жорстка відповідь за теракт у центрі міста, і, я впевнений, вона неодмінно буде.

Також від імені всіх нас звертаюся до Кабінету Міністрів з проханням виділили додаткові кошти, оскільки фактично тисячі вікон у квартирах містян вибито, зараз їх забивають фанерою. Просимо хоча б так допомогти людям.

Звертаюся і до міжнародних партнерів. Як вам спиться після побаченого в Сумах? Ви збираєтеся щось робити чи ні? Чи ви хочете й далі бачити криваві події вбивства наших дітей і людей? Ви знаєте, я хочу, щоб вони почули нас. Сумщині треба ППО! Нам треба не наради, а дії. Нам треба не співчуття, а захист. Дайте Сумщині ППО!

АНАНЧЕНКО М.О., член Комітету Верховної Ради України з питань антикорупційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). На сьогодні ми підготували колективне депутатське звернення до Кабінету Міністрів, всіх міжнародних фондів, партнерів задля двох цілей: допомогти всім постраждалим і родинам загиблих та відновити Конгресс-центр Сумського державного університету і один із навчальних корпусів.

ШВАЧКО А.О., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань цифрової трансформації (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Важко навіть уявити той жах, який люди пережили цієї неділі. Хтось ішов до церкви освятити вербу, хтось вів дітей на майданчик, хтось просто прогулювався в центрі міста, а вони завдали удару по центру міста Суми.

МОЛОТОК І.Ф., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 160, Сумська область, самовисуванець). Це жахлива трагедія не тільки для Сумщини, а й для всієї країни.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

В'ятрович Володимир Михайлович, фракція «Європейська солідарність».

В'ЯТРОВИЧ В.М., член Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Прошу передати слово Петру Олексійовичу Порошенку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Петро Порошенко. Будь ласка.

ПОРОШЕНКО П.О., член Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановні колеги, такими трагедіями, як в Сумах, Кривому Розі, Полтаві, Запоріжжі, які постійно повторюються, ворог хоче вдарити в серце українського народу, залякати нас. Але ми не маємо права опускати руки. Російський терор посилюється, гинуть діти, цивільні, і однієї підтримки фронту, яку ми зараз всі робимо, замало. Треба підтримувати міста, об'єкти критичної інфраструктури. Маємо посилити захист у тилу, і не повідомленнями у фейсбуці, а робити все для того, щоб захистити міста.

Учора я і моя команда передали громаді Кривого Рогу комплекс протидії технічним засобам розвідки «Ай-Петрі». Зараз готується така сама акція для Сум. Ми працюємо, щоб допомогти Сумщині. Працюємо попри перешкоди, які

чинить влада через незаконне перешкоджання роботі благодійного фонду, збору коштів після введення антиконституційних санкцій. І це шкодить не мені чи команді, а воїнам на фронті, нашим містам, врешті-решт, шкодить Україні.

Сьогодні вноситиметься в зал чергова пропозиція про продовження воєнного стану. Уже 15-й раз просять парламент це підтримувати. Ми точно знаємо, що треба і можна це робити, але чому за місяць до закінчення попереднього строку? Я хочу наголосити, ми маємо визнати очевидне: влада почала зловживати воєнним станом, використовує його не тільки для оборони країни, а й для побудови авторитарного режиму. Узурпація влади сьогодні не може бути ціллю. Необмежена влада Офісу над вами, парламентаріями, – це принизливо для всієї України. Ми маємо негайно зробити все, щоб об'єднатися, але не навколо Зеленського чи Порошенка, а навколо Збройних Сил України, щоб бити Путіна і перемогти.

Ми вимагаємо поставити на голосування законопроект про ПДФО і дати гроші армії. Ми вимагаємо зупинити транзит нафти через нафтопровід «Дружба», тому що це 20 мільйонів доларів щоденно Путіну. Бо коли ви запитуєте: «як вам спиться?», є запитання до влади: «як вам спиться?».

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, далі в нас Поляк Владіслав Миколайович, депутатська група «Довіра». Будь ласка.

Бакунець Павло Андрійович.

БАКУНЕЦЬ П.А., *член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 122, Львівська область, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»).* Шановна президіє! Шановні народні обранці! Дорогі українці! Сьогодні маю можливість з цієї високої трибуни привітатися з вами християнським вітанням: «Слава Ісусу Христу!». Так вітаються у нас, на прикордонні, на Львівщині, а також тоді, коли прощаються з тими, кого вже, на жаль, немає серед нас. Ми увійшли в Страсний тиждень, останній тиждень Великого посту. Я хотів би побажати вам, аби ви мали можливість задуматися, очиститися в ці останні дні перед світлим святом Христового Воскресіння.

Для нас цей тиждень почався, на жаль, з терористичних атак на Суми, Кривий Ріг, інші міста, внаслідок яких загинули наші громадяни, а головне – діти. Велике співчуття родинам українців. Звичайно, щоб зупинити цей тероризм, нам потрібна підтримка наших міжнародних партнерів, чим наша делегація успішно протягом тижня займалася в Парламентській асамблеї Ради Європи. Було прийнято відповідну резолюцію щодо міжнародного трибуналу і міжнародного фонду, куди можуть бути спрямовані заморожені активи терористів у різних фінансових установах Європи.

А щодо нашої внутрішньої політики, то я закликаю вас, дорогі колеги, більше спілкуватися особливо перед Великоднем з родинами наших захисників, з родинами полонених, зниклих безвісти, з родинами наших героїв. Повірте,

коли член сім'ї служить, ціла родина переживає, як він там, на фронті. А коли, на жаль, приходиться страшенне сповіщення «зниклий безвісти», для всієї родини починається великий шлях нової катастрофи, яку ми повинні виправити. Виправити, аби кошти виплачувалися і батькам, і матерям, і дружинам, і дітям військовослужбовців, аби вони мали можливість отримувати навіть мізерну компенсацію в цей надскладний для них час і без термінів, тобто не через три роки від дати смерті, а від дати отримання свідоцтва про смерть. Це важливо. Також важливо, щоб родини військовослужбовців зі Львівщини не їздили до східних областей на зустрічі із слідчими, а могли робити це у своєму місті, своєму районі. Ось над цим я закликаю вас працювати цими днями з вірою в Бога, людей і перемогу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Папієв Михайло Миколайович. Будь ласка.

ПАПІЄВ М.М., секретар Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Дякую. Депутатська група «Платформа за життя та мир». Шановні народні депутати України! Шановні громадяни України! Ми вдячні Збройним Силам України за ту мужність і той героїзм, які вони виявляють у війні з агресором. Я впевнений у нашій перемозі. Хотілося б, щоб і Верховна Рада України так само докладала зусиль в законодавчому процесі, щоб відстоювалися інтереси наших громадян, була підтримка Збройних Сил України, щоб ми сьогодні працювали над майбутнім України, над тим, як житиме Україна після перемоги. Переконалий, тут нам треба ще багато чого зробити, і про це говорять громадяни України, особливо внутрішньо переміщені особи, під час нашого спілкування.

У мене запитання до Кабінету Міністрів України: чому у вас така бездіяльність? Спробуйте зараз знайти якусь автентичну, чітку, скореговану цифру щодо того, скільки в нас є внутрішньо переміщених осіб. Одні кажуть – понад 5 мільйонів, Міністерство соціальної політики каже – 4 мільйони 601 тисяча осіб. Згідно з бюджетом у звітності щодо кількості внутрішньо переміщених осіб, які отримали компенсацію за житло, є дивні цифри: у 2023 році – 2,5 мільйона громадян, у 2024 році – 1,2 мільйона. У мене питання: а куди поділися 1,3 мільйона громадян України? Чому вони залишилися без підтримки держави?

Подивимося ще соціологію. Як ви знаєте, за підтримки Міністерства з міжнародного розвитку Великої Британії проведені соціологічні дослідження щодо актуальних проблем внутрішньо переміщених осіб. Дослідження торкалися теми дискримінації внутрішньо переміщених осіб. Маємо кричущі цифри: 57 відсотків внутрішньо переміщених осіб під час опитування казали, що вони зазнали дискримінації під час спілкування з місцевими жителями, 33 відсотки ВПО зазнали дискримінації під час пошуку житла, 27 відсотків ВПО

зазнали дискримінації під час спілкування з соціальними службами, тобто з органами державної влади. Шановні колеги, нам треба задуматися над цими цифрами.

Я звертаюся до Кабінету Міністрів України. Сьогодні зусиллями Президента України створені умови, коли в наповненні бюджету немає проблем, бо наші міжнародні партнери і союзники допомагають Україні. На фоні цього хотілося б, щоб Міністерство з цікавою назвою – національної єдності... Хтось може назвати хоча б один законопроект, поданий цим міністерством, який стосувався б захисту прав та свобод внутрішньо переміщених осіб? А нам треба думати про майбутнє України.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Гнатенко Валерій Сергійович, депутатська група «Відновлення України».

ГНАТЕНКО В.С., *член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 49, Донецька область, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»).* Шановний пане Голово! Шановні колеги! Трагедія на Вербну неділю нікого не могла залишити у спокої. Жахливі злочини російського агресора проти мирного населення України не припиняються. Сумщина, Кривий Ріг, Харків, Дніпро, Донбас щодня зазнають атак, які забирають життя наших громадян, руйнують цивільну інфраструктуру.

Ще 11 березня Україна чітко і однозначно висловила готовність щодо запровадження режиму припинення вогню. Минуло понад місяць, але замість тиші бачимо ескалацію. Водночас усвідомлюємо, що пошук миру – це складний шлях, який потребує політичної волі не лише нашої, а й наших партнерів. Ми розуміємо, що весь тягар відповідальності лежить на плечах Президента Сполучених Штатів Америки Дональда Трампа. Його прагнення якнайшвидше завершити цю війну викликає повагу. Проте закликаємо разом шукати нові дієві важелі впливу. Ми вдячні за підтримку, але вона має бути ще більш рішучою.

Війна – це не лише фронт і обстріли. Війна б'є по наших людях економічно, і ми не маємо права ігнорувати ці виклики. За даними Державної служби статистики інфляція на споживчому ринку в березні досягла 14,6 відсотка у річному вимірі. Хто страждає від цього найбільше? Наші пенсіонери, малозабезпечені сім'ї, люди, які ледве-ледве зводять кінці з кінцями. Ми не можемо закривати очі на те, як стрімке зростання цін на продукти та необхідні речі б'є по найуразливіших. Економічна прогнозованість – це питання виживання для мільйонів українців.

Не менш болючим питанням є підтримка наших внутрішньо переміщених осіб. У квітні 2025 року уряд оголосив про зміни у державній програмі субсидій на оренду житла для ВПО. На перший погляд це крок вперед. Проте давайте будемо чесними – зміни носять косметичний характер. Реальність така, що понад 90 відсотків ринку житла в Україні перебуває в тіні. Як можуть внутрішньо переміщені особи скористатися субсидією, якщо офіційно

оформлених договорів оренди майже немає? Люди, які втратили через війну все, стикаються з бюрократичним бар'єром, який робить цю допомогу недосяжною. Тіньовий сектор оренди потрібно виводити із тіні, але не за рахунок тих, хто вже на межі виживання. Треба спростити механізм отримання субсидій, запровадити тимчасові пільги для орендодавців, які укладають офіційні договори оренди з внутрішньо переміщеними особами, і головне, посилити контроль за виконанням програми. Кожний українець, який через війну втратив дім, має право на гідне життя.

Шановні колеги, ми стоїмо перед історичним викликом, наші люди дивляться на парламент і чекають від нас не слів, а дій. Сьогодні кожен наш крок – це внесок у завершення війни і майбутнє нашої держави Україна.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, всі фракції виступили. Час для виступів вичерпаний.

Шановні колеги, перед тим, як перейти до розгляду питань... *(Шум у залі)*. Одну секундочку, я спочатку проведу свої процедури, потім дам вам слово.

Перед тим, як перейти до розгляду питань порядку денного, хочу поінформувати вас.

21 березня 2025 року Центральна виборча комісія зареєструвала народного депутата України, обраного на позачергових виборах народних депутатів України 21 липня 2019 року в загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі, Мельніка Сергія Васильовича, включеного до виборчого списку політичної партії «Слуга народу».

Відповідно до статті 79 Конституції України перед вступом на посаду народні депутати України складають присягу перед Верховною Радою України.

Для складення присяги на трибуну запрошується народний депутат України Мельнік Сергій Васильович.

Будь ласка, Сергію Васильовичу, вам слово.

МЕЛЬНІК С.В., народний депутат України *(загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»)*. Присягаю на вірність Україні. Зобов'язуюсь усіма своїми діями боронити суверенітет і незалежність України, дбати про благо Вітчизни і добробут Українського народу.

Присягаю додержуватися Конституції України та законів України, виконувати свої обов'язки в інтересах усіх співвітчизників *(Оплески)*.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Гончаренко Олексій Олексійович. Що у вас? З процедури?

ГОНЧАРЕНКО О.О., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 137, Одеська область, самовисуванець). Так, я з процедури. Шановний пане Голово, шановні колеги, в мене питання. Уже місяць Верховна Рада чекає на міністра закордонних справ Сибігу. Ми його запросили до Верховної Ради України, щоб він розповів про хід перемовин, які відбуваються, зокрема зі Сполученими Штатами Америки. Ще раз кажу, ми чекаємо його місяць. Спочатку нам казали про якісь дати, потім про «годину запитань до Уряду», але завадила Ставка. У нього вже місяць відбуваються або Ставка, або безкінечні зустрічі з іншими міністрами.

Коли прийде Сибіга до Верховної Ради, щоб доповісти про перемовини, які відбуваються з США?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олексію Олексійовичу, в п'ятницю точно має бути. Щодо інших дат, якщо можна, я сконтактуюся з ним і поінформую вас особисто. Добре?

Шановні колеги, відповідно до статті 28 Регламенту Верховної Ради України перед початком розгляду питань порядку денного пропоную провести сигнальне голосування. Прошу народних депутатів перед голосуванням перевірити наявність особистої картки в пульті, що знаходиться на вашому робочому місці.

Нагадую, необхідно одночасно утримувати сенсорну кнопку та зелену кнопку «За» до появи результатів голосування на табло.

Шановні колеги, прошу взяти участь у сигнальному голосуванні.

«За» – 221.

Проголосували: за – 221, проти – 12, утрималися – 2, не голосували – 86. Усе, як завжди.

Будь ласка, Олександр Сергійовичу, вам слово.

КОРНІЄНКО О.С., Перший заступник Голови Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Згідно з поданою заявою та відповідно до частини третьої статті 60 Регламенту Верховної Ради України повідомляю про входження народного депутата України Мельніка Сергія Васильовича до складу депутатської фракції політичної партії «Слуга народу». Вітаємо!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вітаємо!

Шановні народні депутати, перелік питань, попередньо узгоджений Погоджувальною радою депутатських фракцій і груп, вам надано. Переходимо до його розгляду.

Вашій увазі пропонується проект Закону «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо підвищення відповідальності посадових осіб органів державного нагляду (контролю)» ([№ 5838](#)).

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього питання за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 191.

Рішення прийнято.

Запрошую до слова заступника міністра економіки України – торгового представника України Качку Тараса Андрійовича.

Будь ласка, Тарасе Андрійовичу.

КАЧКА Т.А., заступник міністра економіки України – торговий представник України. Добрий день, шановні народні депутати, шановний пане Голово! До вашого розгляду пропонується законопроект № 5838, який нерозривно пов'язаний з проектом Закону «Про основні засади державного нагляду (контролю)» ([№ 5837](#)), що є системною реформою державного нагляду (контролю). Запропонованим законопроектом передбачається посилення відповідальності посадових осіб органів контролю за порушення вимог законодавства з питань здійснення державного нагляду (контролю). Пропонується підвищити відповідальність і збільшити суму адміністративних штрафів для посадовців у п'ять разів – з 850 гривень до 4250 гривень, а також узгодити положення статті 166²¹ Кодексу про адміністративні правопорушення з положеннями проекту Закону «Про основні засади державного нагляду (контролю)», що дозволить посилити відповідальність посадових осіб і забезпечить сприятливе середовище для проведення господарської діяльності, розвитку малого і середнього підприємництва, залучення інвестицій і балансу інтересів громадян, бізнесу та держави. Прошу підтримати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Запрошую на трибуну співдоповідача – заступника голови Комітету з питань правоохоронної діяльності Медяника В'ячеслава Анатолійовича. Будь ласка.

МЕДЯНИК В.А., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (одномандатний виборчий округ № 27, Дніпропетровська область, політична партія «Слуга народу»). Шановний пане Голово! Шановні колеги! Комітетом з питань правоохоронної діяльності підготовлений до розгляду у першому читанні проект Закону «Про внесення

змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо підвищення відповідальності посадових осіб органів державного нагляду (контролю)».

Хочу звернути увагу, що даний законопроект змістовно пов'язаний із проектом Закону «Про основні засади державного нагляду (контролю)», який 8 жовтня 2024 року Верховна Рада України прийняла за основу та дала доручення Комітету з питань економічного розвитку доопрацювати до другого читання. Тобто, щоб була повна синхронізація двох цих законопроектів, треба зараз підтримати даний законопроект, а до другого читання ми все доопрацюємо.

У чому полягає мета даної ініціативи? Посилення відповідальності посадових осіб органів державного нагляду (контролю) за порушення вимог законодавства з питань здійснення державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності.

Хочу наголосити, що даний законопроект підтримується державними установами, є висновок Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради України, а також рішення нашого комітету рекомендувати Верховній Раді України прийняти даний законопроект у першому читанні. Прошу підтримати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, В'ячеславе Анатолійовичу.

Прошу представників депутатських фракцій і груп записатися на виступи в обговоренні цього законопроекту: два – за, два – проти.

Максим Саврасов, фракція політичної партії «Європейська солідарність». Будь ласка.

САВРАСОВ М.В., член Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Прошу передати слово Олексію Гончаренку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олексій Гончаренко. Будь ласка.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Друзі, вся країна зараз дивиться, говорить і думає про жахливі трагедії в Сумах, Кривому Розі, про можливий мир, про те, що відбувається у відносинах з США. Чим зайнята Верховна Рада? Абсолютно невідомо чим. Ми не обговорюємо жодного важливого питання. З усією повагою, штрафи тут, штрафи там, будь ласка. Коли ми будемо обговорювати реально важливе? Коли ми будемо говорити про перемовини, які відбуваються, про нашу стратегію? Я вже не знаю, скільки можна цього чекати. Подивіться, що відбувається з ключовим союзником – Сполученими Штатами Америки.

Ми з кожним днем закопуємося все глибше, глибше, глибше. Де кінець цього? Заяви на заяви, заяви на заяви, і завтра я вже не знаю до чого ми дійдемо.

Щоб не було так, що я тут тільки критикую, в тисячний раз звертаюся до вас, до влади, до нашої президії, уряду, якого тут немає, він сюди ніколи не ходить, міністра закордонних справ місяць чекаємо: давайте системно займемося, хоч дуже пізно, але краще пізно, ніж ніколи, Сполученими Штатами Америки. Україна повинна бути у Вашингтоні, щодня має працювати там українська делегація у складі представників не тільки фракції «Слуга народу» чи тих, у кого є там власний будинок, а представників усіх фракцій. Нам треба обов'язково працювати по лінії протестантів, духовних лідерів. До американських ветеранів мають їхати українські ветерани, до фермерів – фермери, до журналістів – журналісти. Інакше не працює. Якщо ми збираємося спілкуватися з американською владою через інтерв'ю, це все закінчиться катастрофою, і ще більше українців загине. Треба зупинитися і почати працювати, поки...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Замість Білозір до слова запрошується Бакунець Павло Андрійович. Будь ласка.

БАКУНЕЦЬ П.А. Шановний пане Голово! Шановні колеги! Звичайно, ми підтримуємо в першому читанні законопроект про збільшення відповідальності посадових осіб за їх недолугі рішення нагляду або контролю. Водночас хочу звернути вашу увагу, Кабінету Міністрів, сподіваюся, його члени чують, навіть не приходячи, на жаль, не відгукуючись, коли їх викликають до парламенту, що парламент викликає членів уряду, а не запрошує, тому потрібно обов'язково приходити.

Наразі я хотів би наголосити на проблемі, яка точно є в багатьох районних лікарнях, – недолуге рішення про закриття пунктів забору крові, натомість, створивши лише банк крові у центральних лікарнях. Це катастрофа! Є лікарні, де є відділення хірургії, реанімації, куди привозять на операції військовослужбовців із військових частин або навчальних центрів, і для порятунку їх життів приходять здавати кров їх побратими. Тому однозначно потрібно мати кров на місці, а не вести її з іншого населеного пункту, іншої лікарні. Я закликаю залишити в районних лікарнях пункти забору крові. Це допоможе рятувати наших захисників, наших українців. Прошу вважати мій виступ депутатським зверненням до Кабінету Міністрів і відреагувати на нього.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Іван Іванович Крулько. Будь ласка.

Сергій Володимирович Власенко. Будь ласка.

ВЛАСЕНКО С.В., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Дякую, шановний пане Голово. Насправді дискусія про стратегію дуже важлива. Але я звернув би увагу на те, що це стратегічний законопроект. Розумію, що зараз кожен у сесійному залі займається своїми справами, але хочу наголосити, він ідеологічний, із тих законів, які ми здебільшого приймаємо, де формуємо державоцентричну державу. Цим законопроектом ми формуємо людиноцентричну державу. Так, чиновник повинен мати повноваження, чиновник повинен мати довіру суспільства, але коли чиновник використовує свої права в некоректний спосіб, коли чиновником видаються акти, які в подальшому скасовуються судом, він повинен нести відповідальність. Саме про це даний проект. І зверніть увагу на його реєстраційний номер – 5838. Тобто він був внесений хтосна-коли. Подивіться, скільки часу минуло, його підписав колишній Перший віце-прем'єр-міністр Олексій Любченко (уже ніхто не пам'ятає, коли Любченко обіймав посаду Першого віце-прем'єр-міністра), це ще до війни. Скільки треба було чекати, щоб цей проект закону був внесений до сесійного залу. Але, на жаль, і в ньому є ложка дьогтю. Під шумок введення правильної відповідальності чиновників хочуть прибрати одну із підстав проведення перевірок, а саме не попереджати заздалегідь бізнес про проведення перевірок тоді, коли це встановлено законом. Якщо цю норму не буде прибрано до другого читання, ми не підтримуватимемо законопроект у другому читанні. У першому читанні «Батьківщина», звичайно, його підтримає.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Цабаль Володимир Володимирович передає слово Сірко Юлії Леонідівні. Будь ласка.

СІРКО Ю.Л., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Фракція «Голос». Шановні колеги, до того, як ми почнемо обговорювати цей законопроект, хочу вам сказати статистику. В Україні є 43 центральні органи контролю і нагляду, тобто 43 різні контролюючі органи для бізнесу, і ще 413 територіальних контролюючих органів. Мабуть, у нас менше бізнесу, ніж людей, які працюють у контролюючих органах, кількість яких більше сотні тисяч. Скажіть, будь ласка, яку економіку можна побудувати, якщо різноспрямованих контролюючих органів та інспекторів більше ніж бізнесу?

Безумовно, ми підтримаємо законопроект, яким вводиться відповідальність за прийняття рішення конкретним інспектором, який працює в контролюючому органі, тому що зараз контролюючий орган використовується не як орган, який додатково щось приносить у бюджет, не як орган, який дає додаткову безпеку нашим громадянам, а виключно як годувальник для окремих

центральных і місцевих контролюючих органів. Але треба починати. Як сказав мій колега Власенко, є концептуальний зсув стосовно контролюючих органів, тому що, дійсно, той, хто прийняв рішення, повинен відповідати за це. Проте, якщо ми не почнемо реформу контролюючих органів, зменшення їх кількості, цифровізацію, а також конкретні процедури, які ці органи повинні виконувати і не придумувати щось додатково, щоб зняти гроші з бізнесу, ми, на жаль, ніколи не просунемося в економічних питаннях. Наразі наші контролюючі органи не контролюючі органи якості і додаткових надходжень, а просто велике гальмо в розвитку малого і середнього бізнесу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, ми завершили обговорення цього законопроекту. Переходимо до прийняття рішення. Прошу народних депутатів підготуватися до голосування.

Шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо підвищення відповідальності посадових осіб органів державного нагляду (контролю)» ([№ 5838](#)) за основу.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 298.

Рішення прийнято.

Покажіть по фракціях і групах.

Дякую, колеги.

Наступний проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення механізмів управління та списання військового майна» ([№ 12373](#)). Друге читання.

Запрошую на трибуну секретаря Комітету з питань національної безпеки, оборони та розвідки Костенка Романа Васильовича.

Ми домовилися про такий порядок розгляду цього законопроекту: виступ Пузійчука – 5 хвилин, виступ від фракції «Європейська солідарність» – 2 хвилини, виступ від групи «Довіра» – 1 хвилина, потім – дві поправки Скороход, Разумков – 6 хвилин, і голосуємо.

Замість Пузійчука виступатиме Цимбалюк – 2 хвилини.

Михайло Михайлович Цимбалюк. Будь ласка, ваш виступ – до 2 хвилин.

ЦИМБАЛЮК М.М., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина». Шановні колеги, я впевнений, вся зала підтримає цей законопроект у другому читанні

та в цілому. І це не лише тому, що його сьогодні доповідає Роман Костенко як бойовий полковник, а й тому, що справді потрібно дати можливість Службі безпеки України та іншим військовим формуванням списувати за спрощеною процедурою техніку, яка використовується для сил безпеки і оборони. Більше того, Служба безпеки, як і інші військові формування, має бойові підрозділи, які перебувають на фронті, виконують інші спеціальні завдання під час проведення спецоперацій та інших заходів щодо захисту нашої держави.

Фракція «Батьківщина» пропонує голосувати за, до чого запрошуємо всіх інших колег, прийняти в другому читанні цей важливий законопроект, щоб дати можливість бойовим підрозділам працювати ефективніше, не витратити час на тяганину, складення актів на списання та інші заходи. Більше того, все, що належить відповідно до норм, але вийшло із ладу, унеможлиблює придбання інших технічних засобів, техніку тощо. Спрощене списання дасть можливість придбати або отримати нове відповідно до норм належності. Голосуємо за!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Хто від фракції «Європейська солідарність»?

Федина Софія Романівна. Будь ласка, до 2 хвилин.

ФЕДИНА С.Р., *член Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»).* Дуже правильний законопроект щодо удосконалення механізмів управління і списання військового майна. Напевно, ні для кого не буде секретом, що величезну частку майна, в тому числі і дуже дороговартісного, військові частини набувають завдяки волонтерам. Часто волонтерська частка, яку, по суті, отримують від народу України, є набагато більшою за частку майна, яку надає військовим держава.

А тепер скажіть мені, який недоумок через офіційні листи міг запитувати у волонтерських організацій, на яких підставах вони допомагають Збройним Силам України? Який недоумок міг запитувати у волонтерських благодійних організацій, як вони вибирають, кому із військових допомагати, як сміли збільшити волонтерську допомогу Збройним Силам України навесні 2023 року, коли починався контрнаступ? Правда, це все ідіотизм? А я вам скажу, що ці недоумки сидять на Банковій, які через тиск і Національного банку зараз намагаються знищувати і зупиняти волонтерську роботу громадської організації «Солідарна справа громад» і Фонду Порошенка, ставлять їм запитання: чому вони допомагають Збройним Силам України? Ви знаєте, напевно, цим людям треба було б добре «дати в голову», але там вже, по-моєму, і так пороблено, Кульпарків відпочиває.

Якщо ми зараз пропустимо цей удар, то кожна наступна волонтерська організація може опинитися під загрозою. Іде вже четвертий рік

повномасштабки. Саме волонтери роблять більшу частину того, що мала б давно робити держава. Держава на чолі з Володимиром Зеленським чомусь...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хто від групи «Довіра»?

Бакунець Павло Андрійович. Будь ласка, 1 хвилина.

Шановні колеги, потім Дмитро Разумков – 6 хвилин, дві поправки Скороход, і голосуємо.

Будь ласка, Павле Андрійовичу.

БАКУНЕЦЬ П.А. Депутатська група «Довіра», Львівщина. Це правильний законопроект, поданий на дванадцятому році війни, на третьому році повномасштабного вторгнення, щоб вкотре спростити механізми списання військового майна, особливо втраченого майна. Ми його підтримували і в першому читанні, і під час доопрацювання. Тяганина зі списанням майна для військових частин є катастрофічною, а норми цього законопроекту дадуть можливість їм отримати нове майно. Втрата військового майна відбувається дуже швидко і часто, тому завжди є потреба у новому. Багато фондів не можуть офіційно їм передати нове майно, автомобілі, іншу спецтехніку через те, що є затягування зі списанням попереднього майна.

Тому негайно голосуємо цей законопроект. Сподіваюся, це допоможе нашим захисникам.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Разумков Дмитро Олександрович – до 6 хвилин, потім – дві поправки Скороход.

РАЗУМКОВ Д.О., народний депутат України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Колеги, наведу вислів Джорджа Орвелла: «Хто контролює минуле, той контролює майбутнє, хто контролює теперішнє, той контролює минуле». Скажіть мені, будь ласка, чи бачили ви в історії, як книжки перетворюються на пропаганду? Чи бачили ви в історії, як історія переписується під тоталітарні режими? Думаю, читали про те, як це було у фашистській Німеччині, Радянському Союзі, росії, і сьогодні, на жаль, ви бачите, як це починає відбуватися і в Україні.

Книжки для 11-го класу надруковані як агітматеріали для підготовки до виборчих кампаній, і наприкінці навчального року співаються оди діючій владі – розповідається, як вона потужно готувалася до війни, потужно захищала нашу державу, потужно займалася великим будівництвом, виділяючи мільярди гривень не на армію, а на «Велике будівництво», бо, як написано в цій книжці, це треба було для сектора безпеки і оборони. Скажіть мені, будь ласка, дорога в Чорнобильській зоні, побудована за рік до повномасштабного вторгнення, – це дорога для кого, для якої оборони, для яких військ її будували? Хіба не по цій дорозі російські танки, техніка дійшли до Гостомеля?

Ми сьогодні будемо голосувати за законопроект про військове майно, в принципі, про майно. Скажіть, будь ласка, хіба не по цій дорозі проїхала рашистська техніка, яка спалила «Мрію» в Гостомелі? Не по цій? Тут я бачу фотографії Зеленського, уряду, як вони рятували державу. А де фотографії захисників, тих, хто сьогодні віддає своє життя, здоров'я за нашу державу, за те, щоб можна було друкувати за державні кошти ці книжечки та ще й наприкінці минулого року? Замовили тендер у грудні, і мали б друкувати по 135 гривень. А знаєте, за якою ціною ця книжка зараз продається? Вирішили і на дітях заробити. Вартість цієї книжки – 600 гривень, за дешевше ви її не купите. 600 гривень! А уряд на її друкування витратив нібито 11 мільйонів з розрахунку, що вартість однієї книжки становить 135 гривень. Непоганий навар. Скажіть, ви вирішили заробляти ще й на піарі? Вам мало тих грошей, які отримуєте від держави в якості фінансування політичних партій, то вирішили заробити ще й на навчанні?

Скажіть, будь ласка, як дітям наприкінці навчального року вивчати ці матеріали? Тут кров з очей йтиме. Розповідається, як потужно звільняли Херсон, як потужно захищали Україну, як потужно готували армію. Але я не побачив у цій книжці історії про розмінування Чонгара, історії про зняття батальйонів Національної гвардії з Гостомеля, історій про першу лінію оборони вздовж річки Ірпінь. Натомість, я побачив історії про те, які в нас сьогодні потужні реформатори будують державу.

Я вам хочу сказати, що треба прописувати не «Велике будівництво», а визнати помилки і сказати, хто і як готувався до війни.

У цій книжці я не побачив історій про розпаковані валізи і гасел про те, що війни не буде, я не побачив закону від 16 лютого і свята про мир та єднання (не пам'ятаю, як воно називається, бо щось більше його вже ніхто не святкує), про спокій і про те, що війни не буде, я не побачив заяв і відеозвернень про підготовку до травневих шашликів, не побачив, а вони мають бути, тому що історію не можна переписувати під себе, її не можна друкувати так, як тобі зручно. Історія – це свобода, а свобода – це право говорити людям те, що їм не хочеться чути. Українська чинна влада сьогодні до цього не готова і не хоче нічого чути, окрім хвальби і слів про те, як класно вони ведуть державу.

Ми не можемо дозволити собі переписувати історію під себе. Вона така, яка є, зі всіма нашими досягненнями, прорахунками, помилками і зрадами. Вона така, яка є, і ми маємо її вчити, знати і не робити тих помилок, які вже були зроблені. Перемальовувати, перетворювати свою історію, як це робить росія, не під лідерів, людей, які ведуть за собою країну, а під людей, які цю країну намагаються «загнати» під себе, ніколи не виходило з нашою державою і цього разу так само не вийде.

Ми вимагаємо, щоб уряд доповів, навіщо він друкує підручники наприкінці навчального року і навіщо на це витрачаються державні кошти.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Бужанський – з процедури. Що у вас? Потім – Скороход. Будь ласка.

БУЖАНСЬКИЙ М.А., *член Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (одномандатний виборчий округ № 25, Дніпропетровська область, політична партія «Слуга народу»).* Шановний Дмитре Олександровичу, я вас дуже уважно слухав, з усім згодний. Але хотів би нагадати вам, що будівництво доріг ми голосували саме під вашим керівництвом, і по цих дорогах рухалися не тільки російські війська, а й наші війська, біженці, бронетехніка, озброєння, паливо. Тобто звинувачувати владу в тому, що вона будувала дороги, як на мене, це безглуздо.

Стосовно вартості підручників. Я також здивований деякими пасажами змісту. Ціна 135 гривень за державним замовленням – це вартість одного підручника, а у вільному продажу для таких, як ми з вами, хто бажає його придбати, він дійсно коштує 600 гривень.

Я згоден з вами, що переписувати історію не можна. Сподіваюся на вашу підтримку в захисті всіх історичних питань.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, репліка Дмитра Олександровича, і рухаємося далі.

РАЗУМКОВ Д.О. Максиме Аркадійовичу, дороги будувалися під керівництвом Зеленського, можете подивитися книжку «Велике будівництво», яку в залі роздавали, під керівництвом Тимошенка, який сприяв створенню «Єдиного марафону», на який зараз виділяються мільярди гривень, і під керівництвом тих, хто сьогодні підтримує ту історію, що книжки друкуються наприкінці навчального року виключно під виборчі кампанії. Це перше.

Шановні колеги, якщо підручник замовлено за державний кошт за ціною 135 гривень, тоді ними мають бути забезпечені всі діти, їх не повинні купувати по 600 гривень, як це сьогодні відбувається в країні. Якщо ви всіх забезпечили підручниками – о'кей. Але давайте пройдемося по школах, нехай покажуть, скільки таких підручників є сьогодні. Це друге.

І третє. Це саме ті мости, які Подоляк казав не підривати, тому що по них їхали російські танки, розповідали, що думали – там тяж люди. Які це «люди» – побачили в Гостомелі, Ірпені, Бучі, Ізюмі, багатьох інших містах.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, я хочу звернутися до усіх в залі і нагадати, що в частині першій статті 36, частині п'ятій статті 52 Регламенту Верховної Ради України чітко зазначено, що кожна особа, яка бере слово, повинна виступати тільки з того питання, з якого надано слово. Тобто, якщо це поправки – по поправках, якщо це процедура – з процедури, якщо це репліка – репліка. Шановні колеги, давайте починати з дотримання нами самими нашого закону.

Шановні колеги, пропоную далі рухатися... *(Шум у залі)*. З процедури?

Дмитре Олександровичу, попередньо я вам дав можливість висловитися. Якщо буде не з процедури, попрошу вимкнути мікрофон.

Будь ласка, що у вас з процедури?

РАЗУМКОВ Д.О. Дякую. Руслане Олексійовичу, в мене була якраз репліка, бо відповідав шановному колезі. Думаю, це відповідно до процедури.

І зараз з процедури – хороший законопроект, пропоную його підтримати. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, є дві поправки Скороход. Якщо я не помиляюся, поправки 51 і 55.

Скороход, ви щодо них виступатимете? Будь ласка.

СКОРОХОД А.К. Пане Стефанчук, мені сказали, в таблиці це поправки 39 і 43. Можливо, таблиці не співпадають. Я прошу дати дві хвилини, я одразу скажу щодо двох поправок.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка.

СКОРОХОД А.К. По темі і по суті. Колеги, до мене звернулися деякі підрозділи СБУ з проханням подати ці дві поправки, які стосуються розширення повноважень Служби безпеки України, а саме дозволяють співробітникам служби працювати за межами України.

Пропонується статтю 12 Закону України «Про Службу безпеки України» викласти в такій редакції: «Органи військової контррозвідки створюються для контррозвідувального забезпечення Збройних Сил України і Державної прикордонної служби України та інших військових формувань, дислокованих на території України та за її межами».

Також пропонується доповнити частину другу статті 25 пунктом 9 такого змісту: «з метою припинення збройної агресії, терористичних та інших посягань на державну безпеку України, її суверенітет, територіальну цілісність чи політичну незалежність, мають право діяти проти агресора як на території України, так і за її межами».

Фактично СБУ і так зараз працює поза межами території України. Давайте дамо їм на це правову можливість. Прошу підтримати ці дві поправки.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ці поправки комітетом відхилені. Прошу Романа Васильовича прокоментувати їх, і тоді я поставлю на голосування.

КОСТЕНКО Р.В., секретар Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний

багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»)). Дякую, пане Голово. Дійсно, ці поправки відхилені комітетом, тому що вони не можуть бути подані до цього законопроекту, бо стосуються іншого. Але я вам дуже дякую за ці пропозиції, тому що це важливо. Відповідно до Закону «Про Службу безпеки України» наші підрозділи мають можливість працювати, але комітет напрацьовує комплексне рішення щодо цього, щоб потім не було питань до наших підрозділів, які працюють на території противника. Поправки відхилені, вважаємо, вони не можуть бути в цьому законопроекті.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Скажіть, будь ласка, ви наполягаєте на голосуванні поправок? Наполягаєте?

Шановні колеги, поправки 51 і 55 (*Шум у залі*). Ну, що з процедури? Ви щойно виступили. Не треба пояснювати, це не з процедури. Вам сказали, що ці поправки не можуть бути подані до цього законопроекту. Комітет довів свою позицію (*Шум у залі*). Це до комітету, а не щодо цих поправок.

Шановні колеги, пропоную не ставити поправки на голосування, а голосувати за законопроект.

Анно, ставимо? Добре. Тоді ще раз: поправки 51 і 55 авторства Анни Скороход комітетом відхилені, Роман Костенко пояснив, чому вони відхилені, і комітет наполягає на їх відхиленні, але Анна наполягає на їх врахуванні. Тому ставитиму на голосування спочатку поправку 51, потім – поправку 55 для їх врахування.

Отже, ставлю на голосування поправку 51 авторства Скороход для її врахування. Вона комітетом відхилена, але автор наполягає на врахуванні. Прошу голосувати.

«За» – 88.

Рішення не прийнято.

Поправка залишається відхиленою.

Поправка 55 авторства Анни Скороход комітетом також відхилена. Аргументацію ви почули. Автор наполягає на врахуванні цієї поправки.

Ставлю на голосування поправку 55 для її врахування. Прошу голосувати.

«За» – 89.

Рішення не прийнято.

Шановні колеги, переходимо до прийняття рішення (*Шум у залі*).

Що у вас з процедури? Ми переходимо до прийняття рішення. Анно Костянтинівно, тільки з процедури. Якщо буде не з процедури, я просто вимкну мікрофон.

Анна Костянтинівна Скороход. Будь ласка.

СКОРОХОД А.К. Одинадцятий рік війни Служба безпеки України працює за кордоном незаконно...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вимкніть, будь ласка, мікрофон.

Шановні колеги, давайте не зловживати і не читерити у парламенті.

Шановні колеги, переходимо до прийняття рішення.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення механізмів управління та списання військового майна» ([№ 12373](#)) в другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 321.

Рішення прийнято.

Закон прийнято.

Вітаю, колеги. Романе Васильовичу, вітаю вас.

Разумков – з процедури. Будь ласка.

РАЗУМКОВ Д.О. Дякую, Руслане Олексійовичу. Сьогодні багато разів у залі пролунало, що Кабінет Міністрів не приходить до Верховної Ради і не звітується перед українським народом. Я прошу вас поставити на голосування пропозицію про включення до порядку денного законопроекту [№ 11387](#). Якщо ви згадаєте, відповідні пропозиції вже приймалися. Разумков 4 грудня 2023 року пропонував поставити на голосування законопроект [№ 10313](#), і ви ставили, 25 квітня 2024 року Мотовиловець, навпаки, просив зняти законопроект з порядку денного, і ви ставили цю пропозицію на голосування, проект знімався з розгляду, 19 червня 2024 року так само було і з пропозицією народної депутатки Буймістер.

Тому прошу поставити на голосування пропозицію про включення і розгляд сьогодні законопроекту № 11387.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Дмитре Олександровичу.

Знімати можна, переставляти можна, вставляти не можна. Якщо я це робив... (*Шум у залі*). Ще раз, якщо я це робив, я помилився. *Errare humanum est* (людині властиво помилятися). Я більше не хочу помилятися.

Дякую, колеги, рухаємося далі.

Геращенко. Будь ласка.

ГЕРАЩЕНКО І.В., член Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановні колеги, сьогодні представники монобільшості з трибуни Верховної Ради зверталися до наших партнерів щодо допомоги Україні. Думаю, за всієї поваги Конгрес, Сенат Сполучених Штатів Америки не дивляться засідання Верховної Ради України. Тим не менше, існує проблема, що вже влітку...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Що у вас з процедури, Ірино Володимирівно? Будь ласка.

ГЕРАЩЕНКО І.В. Не перебивайте мене, я по...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я маю право зробити перше зауваження, попросити говорити з процедури. Будь ласка.

ГЕРАЩЕНКО І.В. Фракція «Європейська солідарність» зареєструвала проект Постанови «Про звернення Верховної Ради України до Палати представників та Сенату Конгресу Сполучених Штатів Америки щодо двопартійної підтримки України та забезпечення сталої всебічної допомоги у боротьбі України та українського народу за свободу і незалежність власної держави, та мир, безпеку і стабільність у вільному світі» ([№ 13159](#)). Ми вважаємо, що це важлива заява, яку нам потрібно прийняти і показати спільну позицію Верховної Ради України.

Ми звертаємося до Голови Верховної Ради України з проханням дати доручення профільному комітету Верховної Ради невідкладно розглянути цей проект постанови на своєму засіданні.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги... *(Шум у залі).*

Дмитре Олександровичу, що у вас з процедури? Дмитре Олександровичу, а можна одразу озвучити все, що у вас є з процедури? Будь ласка.

РАЗУМКОВ Д.О. Руслане Олексійовичу...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я розгляну цю пропозицію.

РАЗУМКОВ Д.О. Руслане Олексійовичу, у Верховній Раді нічого не можна ні вставляти, ні знімати. Ви сказали, що порядок денний формується Погоджувальною радою депутатських фракцій і груп. Якщо такі речі були зроблені, це не помилка, а прецедент або порушення Регламенту. Якщо це порушення Регламенту, є відповідні норми, якщо це прецедент, тоді давайте діяти однаково стосовно всіх народних депутатів. Якщо монобільшість просить зняти з порядку денного, це нормально, а якщо представники опозиції просять включити до порядку денного, ви цього не робите. Думаю, це подвійні стандарти, подвійні підходи.

Прошу поставити на голосування пропозицію, яка була мною озвучена, щодо законопроекту № 11387.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Дмитре Олександровичу. Ще раз повернуся до того. Ви назвали чіткі норми, і тут багато разів голосувалася пропозиція щодо зміни черговості розгляду питань порядку денного. Якщо були помилки, я їх зробив. Якщо вважаєте, що це потребує відповідальності, будь ласка, у вас є всі підстави робити все, що ви бажаєте (*Шум у залі*). Ще раз кажу, це компетенція Погоджувальної ради.

Шановні колеги, наступний... (*Шум у залі*). Друзі, давайте перестанемо... (*Шум у залі*). Що ви хочете? Що-що? (*Шум у залі*). Я розгляну це питання. Було звернення до мене. Я розумію, про що йшлося. Я розгляну... (*Шум у залі*). Ні, було питання до мене, щоб я дав... (*Шум у залі*).

Шановні колеги, далі законопроект [№ 12150](#)... (*Шум у залі*).
Ар'єв. Будь ласка, що у вас з процедури?

АР'ЄВ В.І., член Комітету Верховної Ради України з питань цифрової трансформації (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановні колеги, я пропоную викликати до Верховної Ради України Першого віце-прем'єр-міністра України – міністра економіки України Юлію Свириденко, щоб вона дала інформацію про те, як проходять перемовини з нашими американськими партнерами стосовно угоди щодо мінералів, та відповіла на запитання про можливий конфлікт інтересів через її надвисокі гонорари в Київській школі економіки. Вона має час на викладання, має час пекти паски, брати участь у різних піар-заходах, тоді так само вона має прийти до Верховної Ради та прозвітувати за свою роботу на посаді Першого віце-прем'єр-міністра – міністра економіки перед народними депутатами України, які її призначали.

Прошу поставити цю пропозицію на голосування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію Ар'єва, яка була ним озвучена. Прошу голосувати.

«За» – 112.

Рішення не прийнято.

Герасимов. Будь ласка.

ГЕРАСИМОВ А.В., член Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановний Руслане Олексійовичу, звертаюся до вас з проханням поставити зараз на

голосування пропозицію про надання доручення профільному комітету терміново розглянути проект Постанови «Про звернення Верховної Ради України до Палати представників та Сенату Конгресу Сполучених Штатів Америки щодо двопартійної підтримки України та забезпечення сталої всебічної допомоги у боротьбі України та українського народу за свободу і незалежність власної держави, та мир, безпеку і стабільність у вільному світі» ([№ 13159](#)), зареєстрований фракцією «Європейська солідарність», на засіданні комітету.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, ви почули пропозицію Герасимова. Ставлю її на голосування в тій редакції, в якій вона була озвучена. Прошу голосувати.

«За» – 131.

Рішення не прийнято.

Покажіть по фракціях і групах.

Шановні колеги, рухаємося далі, слава Богу.

Вашій увазі пропонується проект Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо імплементації норм законодавства Європейського Союзу з питань електронних комунікацій» ([№ 12150](#)).

Запрошую доповідача на трибуну.

Шановні колеги ми домовилися, що виступить Кабаченко – до 3 хвилин, і голосуємо.

Кабаченко. Будь ласка, до 3 хвилин.

КАБАЧЕНКО В.В., секретар Комітету Верховної Ради України з питань антикорупційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина». Шановні колеги, завдяки поданим поправкам фракції «Батьківщина» та професійній роботі профільного комітету, ключовий ризик даного законопроекту усунуто. Новою редакцією частини п'ятої статті 33 Закону України «Про електронні комунікації» передбачається накладення зобов'язань на постачальників комунікаційних послуг щодо забезпечення взаємоз'єднання за таких умов.

Перше. Накладення зобов'язань повинно мати підстави, чого раніше не було в законопроекті.

Друге. Рішення про накладення такого зобов'язання повинно мати обґрунтування та оприлюднюватися на електронній регуляторній платформі.

Ці поправки повністю відповідають поправці 11, яку зареєструвала фракція «Батьківщина». Тому ми досить позитивно ставимося до редакції даного законопроекту, підготовленого до другого читання.

Так само усунуто й інший ризик, згідно з яким регуляторний орган отримав бланкетне право визначати конкретні умови щодо доступу до елементів мережі та пов'язаних послуг. У запропонованій до другого читання редакції статті 35 Закону України «Про електронні комунікації» міститься ряд застережень, які обмежують право визначати умови доступу до інфраструктурних елементів, зокрема: обґрунтування запитів на накладення таких умов; передбачення винятків, які захищають малі місцеві мережі; доступ до інфраструктурних елементів з урахуванням технічних можливостей; об'єктивне, прозоре, недискримінаційне накладення зобов'язань після проведення консультацій з учасниками ринку.

Логіка цих поправок повністю відповідає поправці 27, поданій фракцією «Батьківщина».

Тому, враховуючи позитивну роботу профільного комітету і те, що комітет прийняв абсолютно професійні поправки, подані «Батьківщиною», із задоволенням підтримуємо даний законопроект у другому читанні.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, ще Разумков Дмитро Олександрович попросив 3 хвилини на виступ замість поправок на підтвердження.

Будь ласка, Дмитре Олександровичу, 3 хвилини, і після цього голосуємо.

РАЗУМКОВ Д.О. Давайте поговоримо про комунікації, правда, не електронні, а друковані, і про державні кошти, які ви, шановні колеги, «зливаєте» в смітник, викидаєте, друкуєте. Я зараз кажу про вашу підготовку до виборів, яку ви нібито не ведете. Ви ж не готуетесь до виборів, правда? Ви зараз не друкували 50 тисяч примірників газети, шановні колеги з монобільшості? Це ми надрукували або народ сам вирішив надрукувати газету накладом 50 тисяч примірників з розміщенням на першій шпальті статті під назвою «Шлях до безпеки» та фотографії. А інші шляхи є чи немає?

Скажіть, будь ласка, скільки мільярдів гривень отримала партія «Слуга народу» за весь проміжок повномасштабного вторгнення. Усі розповідають, що грошей немає, «Українська правда» пише, що немає грошей на виплати захисникам в кінці цього року. Ідеться про 200 мільярдів гривень. Я розумію, що декілька мільярдів, які отримали парламентські партії на своє фінансування, не вирішують це питання. Але з моральної точки зору, скажіть, будь ласка, чи нормально, що ви щомісяця займаєтеся такою «єрундой»? Люди це бачать, ви роздаєте ці газети біля метро, кидаєте в поштові скриньки.

Я звернувся до «Укрпошти» з проханням дати мені відповідь, чи є договір з «Укрпоштою» щодо роздаткового матеріалу, який ви розповсюджуєте. Скажіть, будь ласка, вам не соромно витрачати на це кошти зараз? Вам не соромно освоювати ці кошти таким чином? У цьому залі декілька разів ставилася на голосування пропозиція про те, щоб забрати кошти з фінансування

партій і на час війни віддати їх військовим. Я знову подаватиму такі поправки. Хочу подивитися, хто в цьому залі за це проголосує. Минулого разу, якщо не помиляюся, проголосувало 80 депутатів. Ви ж не готуєтеся до виборів, розповідаєте, що виборів не буде ні в 2025, ні в 2026 роках. Якби була ваша воля, ви взагалі вибори ніколи не проводили б. Але питання не в цьому. Якщо виборів немає, то, може, не треба займатися політичною діяльністю, не треба витрачати державні кошти, що ви сьогодні робите? Шановні колеги-мажоритарники, ви на своїх округах нормально дивитиметеся в очі людям? Думаєте, наступного разу за ці «газетьонкі» вас оберуть? Ні, не оберуть. Можуть цими «газетьонками» ще добре надавати по морді. Вибачте, це, може, не по-парламентськи, але це чесно і, можливо, навіть правильно. Тому що, коли йде війна, державні кошти так не можна витрачати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, ще раз прошу дотримуватися Регламенту і говорити з того питання, з якого взяли слово.

Шановні колеги, ми завершили обговорення цього законопроекту, переходимо до прийняття рішення.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо імплементації норм законодавства Європейського Союзу з питань електронних комунікацій» ([№ 12150](#)) в другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 300.

Рішення прийнято.

Закон прийнято. Вітаю.

Шановні колеги, наступний проект Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо імплементації положення Болар» ([№ 13087](#)).

Ставлю на голосування пропозицію про включення законопроекту № 13087 до порядку денного сесії. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 288.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього питання за скороченою процедурою. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 239.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, запрошую до слова голову Комітету з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування Радущого Михайла Борисовича.

Будь ласка, Михайле Борисовичу.

РАДУЦЬКИЙ М.Б., голова Комітету Верховної Ради України з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановний головуючий! Шановні колеги! Вашій увазі пропонується проект Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо імплементації положення Болар», розроблений Міністерством охорони здоров'я та комітетом на виконання рішення Ради національної безпеки і оборони України від 12 лютого 2025 року «Про додаткові заходи щодо забезпечення доступності лікарських засобів для українців».

Законопроектом передбачається повноцінне впровадження в національне законодавство правила Болар, за яким заявники генеричних лікарських засобів мають право отримувати свідоцтво про державну реєстрацію лікарських засобів, а виробник має право виробити лікарський засіб та зберігати його на складі до завершення дії патенту.

Правило Болар забороняє продавати, проводити рекламування та комерціалізувати генеричні лікарські засоби до моменту завершення дії патенту. Окремо зазначу, що аналогічні положення вже давно існують в праві Європейського Союзу.

Для захисту інтересів виробників оригінальних ліків законопроектом передбачається низка запобіжників та санкцій в разі порушення законодавства – від штрафів до скасування державної реєстрації.

У цілому такий закон сприятиме національному фармвиробництву, забезпечить швидке виведення генеричних лікарських засобів на ринок України та суттєво підвищить їх економічну доступність для пацієнтів.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України висловило зауваження до законопроекту, які можуть бути враховані під час доопрацювання його до другого читання.

Міністерство охорони здоров'я України підтримує прийняття цього проекту закону.

Комітет розглянув законопроект № 13087 на своєму засіданні 2 квітня та ухвалив рішення рекомендувати Верховній Раді України прийняти його в першому читанні за основу. Прошу підтримати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Михайле Борисовичу.

Прошу представників фракцій і груп записатися на виступи в обговоренні цього проекту закону: два – за, два – проти.

Сергій Сергійович Штепа. Будь ласка.

ШТЕПА С.С., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань цифрової трансформації (одномандатний виборчий округ № 77, Запорізька область, політична партія «Слуга народу»). Добрий день! Прошу передати слово Кузьмініх Сергію. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сергій Кузьмініх. Будь ласка.

КУЗЬМІНИХ С.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування (одномандатний виборчий округ № 67, Житомирська область, політична партія «Слуга народу»). Добрий день, шановні колеги! Про що цей законопроект? Про правило Болар. Що воно дає для наших громадян? Знизити вартість ліків та можливість кожного пацієнта України отримати ліки дешевші і якісніші, а не за цінами оригіналу.

Шановні колеги, прошу вас підтримати цей законопроект у першому читанні, дати шанс на життя хорошій європейській нормі.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Васильченко Галина Іванівна, фракція «Голос». Будь ласка.

ВАСИЛЬЧЕНКО Г.І., член Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (одномандатний виборчий округ № 118, Львівська область, політична партія «Голос»). Прошу передати слово моїй колезі Ользі Стефанишиній.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Стефанишина Ольга. Будь ласка.

СТЕФАНИШИНА О.А., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Колеги, один із найкращих методів зниження цін на лікарські засоби – це конкуренція. Ми всі дуже багато чуємо про те, що у нас високі ціни на ліки. Цей законопроект про те, як можна знизити ціни на ліки і збільшити конкуренцію. Уявіть собі, виробник лікарського засобу, в якого є патент, має монополію на нашому ринку протягом, мінімум, 20 років, а то й більше. Нам потрібно з цим боротися. Чесні патенти, звичайно, існуватимуть в Україні, але норма Болар допоможе нам найскоріше вивести генеричний лікарський засіб, тобто конкурента, після того, як дія патенту закінчиться. Сьогодні неможливо почати реєстрацію лікарського засобу конкурента, коли діє патент. Норми даного законопроекту це дозволяють. Тобто, як тільки закінчиться термін дії патенту, ми не будемо чекати один, два, три роки нової реєстрації лікарських засобів, а одразу матимемо конкурентів, а відповідно доступ до ліків і зниження цін.

Ми підтримуємо ідею цього законопроекту. Проте текст його не є ідеальним. Я вдячна нашому комітету за опрацювання всіх поправок, у тому числі й тих, які подаватимуться до другого читання. Будемо доопрацьовувати проект, наближуватимемо його норми до європейських норм. На сьогодні

по тексту, чесно кажучи, є питання, але, я впевнена, між першим і другим читаннями ми їх вирішимо. Будемо голосувати за.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Герасимов Артур Володимирович, фракція «Європейська солідарність». Будь ласка.

ГЕРАСИМОВ А.В. Прошу передати слово Ірині Геращенко. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, Ірино Володимирівно.

ГЕРАЩЕНКО І.В. Шановні колеги, ми будемо підтримувати цей законопроект у першому читанні, хоч він і потребує доопрацювання до другого читання. Головне, не допустити подвійного імпорту. Треба поставити цьому запобіжники. Але, що ми не розглядали б зараз у цьому залі, все це може бути абсолютно беззмістовним, якщо не докладемо зусиль для ключового – збереження України, посилення Збройних Сил України і захисту цивільних міст. На жаль, це неможливо без допомоги наших західних партнерів, Сполучених Штатів Америки. Спілкуватися з американською стороною через ЗМІ або з трибуни Верховної Ради України – теж беззмістовно. Сьогодні ми повинні налагодити втрачені комунікації.

Фракція «Європейська солідарність» запропонувала звернення до Конгресу Сполучених Штатів Америки, адже вже влітку закінчується пакет допомоги, виділений адміністрацією Байдена. І що потім? Нас дивує ваше абсолютно халатне ставлення до цієї найсерйознішої проблеми.

Знаєте, наша фракція шокована сьогоднішнім виступом «слуг народу» щодо трагедії в Сумах. Якщо за вбивства українців відповідальна виключно російська федерація – країна-терорист, то питання бомбосховищ, фортифікацій – це питання центральної і місцевої влади. Півтора року тому наша команда відвідала Сумщину і побачила там замість фортифікацій окопи по коліна. «Шавки» Банкової спустили на нас всіх собак: де ви це знімали? Та це на Сумщині було, там мало що змінилося.

Тому ми як парламент сьогодні мали б обговорювати секвестр бюджету – переведення бюджетних грошей на фортифікації, зброю, ППО, тому що все інше законодавство без цього може стати непотрібним. Треба насамперед зберегти Україну. І ваша...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кириленко Іван Григорович, фракція «Батьківщина». Будь ласка.

КИРИЛЕНКО І.Г., член Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Прошу передати слово моєму колезі Сергію Миколайовичу Євтушку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, Сергію Миколайовичу.

ЄВТУШОК С.М., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина». Шановний Іване Григоровичу, дякую за передане слово.

Шановні колеги, про що цей законопроект? Він є одним із трьох законопроектів, які розробляються відповідно до указу Президента щодо подолання монополії на ринку лікарських засобів. Фракція «Батьківщина» підтримуватиме даний законопроект у першому читанні. До другого читання ми будемо доопрацьовувати, аби вдосконалити цей нормативно-правовий акт.

Ідеться про доступність ліків, про їх ціну, що дає можливість нашим пацієнтам отримувати ліки в аптеках.

Шановні колеги, хочу звернути вашу увагу, працює тимчасова спеціальна комісія, яку очолює лідер «Батьківщини» Юлія Тимошенко. Комісія напрацьовує законопроекти, наразі перейшла до виконання другого кейсу стосовно закупівлі різного роду обладнання щодо протезування, яке надається нашим військовим, які втратили кінцівки, а також дітям. Є ряд таких прикладів.

Хочу сказати, обладнання, складові для протезування закуповуються, на жаль, за величезною ціною, яка в рази, а, можливо, в десятки разів перевищує ціну в Європі, за кордоном.

Прошу членів тимчасової спеціальної комісії звернути увагу на закупівлю великого медичного обладнання: комп'ютерні томографи, мамографи і таке інше, яке закуповується в комунальні заклади за завищеними цінами.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, ми завершили обговорення цього проекту закону. Переходимо до прийняття рішення. Прошу шановних колег приготуватися до голосування.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо імплементації положення Болар» ([№ 13087](#)) за основу.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 272.

Рішення прийнято.

Дякую, колеги.

Ідемо далі. Вашій увазі пропонується проект Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо пенсійного забезпечення працівників прокуратури» ([№ 12278](#)). Повторне перше читання.

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього питання за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 211.

Рішення прийнято.

Запрошую до слова голову Комітету з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів Третякову Галину Миколаївну.

Галино Миколаївно, ви і від авторів, і від комітету, тому до 4 хвилин. Будь ласка.

ТРЕТЯКОВА Г.М., голова Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Дякую. Шановні народні депутати, це наш другий підхід, повторне перше читання, до так званих пенсій прокурорів. Комітет з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів розглянув на своєму засіданні цей законопроект і вніс на повторне перше читання зміни, щоб ми всі розуміли, що змінилося.

Пропонується внести зміни до Закону України «Про прокуратуру» з метою встановлення умов пенсійного забезпечення, що не змінює положень пенсійного забезпечення прокурорів в частині визначення права на пенсію та обчислення її розміру. Звертаю увагу, законопроект не стосується розміру пенсій прокурорів. Водночас пропонується змінити умови призначення пенсій прокурорам та застосування єдиних підстав для їх перерахунку, а саме: виплата пенсій за вислугу років після звільнення особи з посад органів прокуратури; призначення пенсії у період роботи на посадах прокурора, державного службовця, судді тим особам, які мають право на призначення пенсії відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування». Таким чином пропонується загальне правило щодо індексації і нарахування пенсій для всіх українців за рівними загальними умовами.

У мене велике прохання до всіх народних депутатів: не бійтеся цього законопроекту, не бійтеся індексації пенсій, яка відбувається відповідно до статті 42 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування». Ми з вами у 2022 році прийняли закон, відповідно до якого не потрібно прив'язуватися до грошового забезпечення чи якихось інших показників для перерахування пенсій. Пенсії індексуються для всіх українців 1 березня. Навпаки, не гарантувалося, що пенсії службовцям тих структур, зокрема прокурорів, які не мають такої прив'язки, будуть перераховані 1 березня, як для всіх українців.

Тому я прошу зробити для всіх українців, зокрема для прокурорів, рівні умови щодо індексації. На цьому наполягають всі члени нашого комітету, які голосували за внесення цього законопроекту на повторне перше читання.

Це обмеження не стосується осіб з інвалідністю I та II груп, осіб з інвалідністю внаслідок війни III групи, учасників бойових дій, сімей загиблих ветеранів війни. Тут ми теж поставили запобіжник, щоб ті військові, які мають

прокурорський стаж, не були дискриміновані. Прокурорам, яким встановлюється інвалідність, пенсія по інвалідності призначається на загальних підставах. Ще раз кажу, це стосується не розміру, а лише підстав нарахування пенсії.

Законопроектом передбачається, що зміни до Закону «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», щоб принципи призначення пенсій були однакові по всій Україні, можуть вноситися виключно законопроектами про внесення змін до Закону «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування».

Також цим проектом закону як у першому читанні, так і в повторному першому читанні пропонується надати Пенсійному фонду України спеціальний статус. Ви знаєте, що сьогодні Пенсійний фонд працює як центральний орган виконавчої влади. Водночас він має функцію адміністрування єдиного соціального внеску та бюджету, за рахунок якого виплачуються пенсії, зокрема прокурорам.

Позиція комітету: за результатами проведеного обговорення підтримати цей законопроект, доручити голові комітету внести його у новій редакції на розгляд Верховної Ради України з урахуванням виступів народних депутатів щодо напрацювання законодавчих пропозицій з уніфікації підходів до визначення грошового забезпечення, заробітної плати за працю рівної цінності, в тому числі службовцям САП.

Дякую, шановні народні депутати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Галино Миколаївно.

Прошу представників фракцій і груп записатися на виступи в обговоренні цього законопроекту: два – за, два – проти.

Слово надається народному депутату Войцехівському Віталію Олександровичу, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

ВОЙЦЕХІВСЬКИЙ В.О., *член Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (одномандатний виборчий округ № 197, Черкаська область, політична партія «Слуга народу»).* Прошу передати слово Неклюдову Владлену.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Владлен Неклюдов. Будь ласка.

НЕКЛЮДОВ В.М., *голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»).* Фракція «Слуга народу». Шановні колеги, ну, нелогічним виглядає крок щодо втручання в соціальне забезпечення прокурорів, особливо під час війни, бо прокурори – це ті люди, які також забезпечують законність і правопорядок у суспільстві,

наглядають за певною діяльністю органів поліції, інших правоохоронних органів, і таким чином забезпечують стабільність всієї правоохоронної системи. Зараз втручатися в це питання і одночасно говорити про підвищення заробітної плати поліцейським (будемо вимушені піднімати і їм пенсії), то як це виглядатиме? Ми втручаємося в перерахунок пенсій, створюємо нерівність серед органів правосуддя, правоохоронних органів, а прокуратура – це правоохоронний орган. Тобто це не той крок, який сприятиме підвищенню авторитету прокурора. Ми формуємо негативний образ державних органів, зокрема прокуратури. Таким чином бенефіціаром від цього ми не можемо бути. Думаю, під час війни треба робити інші кроки, зокрема підвищувати авторитет. Наприклад, повернути прокурорам чини, бо на передовій не сприймають у піджаках цивільних працівників органів прокуратури. І такий законопроект лежить у Верховній Раді, прошу його розглянути заради того, щоб підняти авторитет органів прокуратури. Якщо ми це зробимо, виграють усі, в тому числі й ті, хто в процесі не має захисту, зокрема потерпілі, які десятками років не отримують справедливих і законних рішень. Ось на це ми маємо спрямувати увагу, а не на перерахування пенсій прокурорів, зменшення їх обсягу та авторитету.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народна депутатка Никорак Ірина Петрівна, фракція «Європейська солідарність». Будь ласка.

НИКОРАК І.П., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Прошу передати слово Володимиру Ар'єву.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Володимир Ар'єв. Будь ласка.

АР'ЄВ В.І. Щось ті, хто має владу, мають ще й особливі умови. Перша віце-прем'єр-міністерка – міністр економіки має дуже багато часу на викладання за якісь абсолютно шалені гонорари у розмірі 75 тисяч доларів на рік, а прокурори мають особливі пенсії. У той час, коли пенсія для звичайних пенсіонерів нараховується на загальних підставах, прокурори для нарахування пенсії мають свої підстави. У той час, коли люди, які перебувають за межею бідності, усе отримують як всі, у прокурорів є свої особливі умови.

Я пропоную, щоб ми нарешті припинили це і прирівняли прокурорів до простих людей. Вибачте, не обідніють! Ви всі прекрасно знаєте, як сьогодні працюють у прокуратурі. Совість треба мати прокурорам опиратися цьому питанню. Знаю, вони дуже працюють з депутатами, щоб зберегти свої норми нарахування пенсій, а також роблять все для того, щоб зберегти свої незаконно отримані пенсії за інвалідністю, липовою інвалідністю, яку вони отримали

в Хмельницькій та інших областях. Зокрема один такий прокурор, фальшивий інвалід, веде справу проти Петра Порошенка щодо Харківських угод. Очевидно, оскільки його липова інвалідність всім відома, він на гачку, робитиме все, що треба.

Давайте зробимо так, щоб нагадати прокурорам про їхню совість, бо самі вони про неї не згадають. Фракція «Європейська солідарність» однозначно голосуватиме за цей законопроект.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Совсун Інна Романівна. Будь ласка.

Шановні колеги, після цього будемо голосувати. Запрошую народних депутатів до залу.

Будь ласка, Інно Романівно.

СОВСУН І.Р., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Фракція «Голос». Шановні колеги, фракція «Голос», звичайно, голосуватиме за цей законопроект. Зрештою, ми були першими, хто подав схожий законопроект на реєстрацію в парламенті, коли виникла публічна історія з пенсіями прокурорів. На превеликий жаль, станом на сьогодні, на середину квітня, цю проблему й досі не розв'язано.

Давайте пригадаємо, що після того, як в медіа лунав скандал про мільйони, які отримують прокурори, були прийняті красиві заяви, що, мовляв, ми вирішимо це питання до 31 грудня, будуть подані відповідні законопроекти, прийняті відповідні рішення. Минуло вже півроку з моменту виявлення цієї інформації журналістами, а проблему й досі не розв'язано. І це не просто нерозв'язання проблеми, це коштувало державі додаткових мільярдів гривень, які цими місяцями продовжували витрачати на пенсії прокурорам, тому що ми як Верховна Рада не спромоглися прийняти законопроект вчасно і зупинити абсолютно неадекватне витрачання коштів на ці пенсії.

Шановні колеги, я дуже сподіваюся, що цього разу, з другої спроби, парламент все-таки проголосує таке рішення, і ми припинимо цю кастовість в українському суспільстві, коли тішимося тим, що до заробітної плати вчителям додали аж 1 тисячу гривень, а натомість прокурори отримують десятки тисяч гривень за фейкові чи нефейкові інвалідності. Давайте це припиняти. У суспільстві мають бути якісь адекватні, нормальні відносини, адекватне, нормальне регулювання, і цю кастовість точно треба прибирати з українського законодавства, робити суспільство справедливим. Сподіваюся на вашу підтримку.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, ми завершили обговорення цього проекту закону. А, ще Мамка – 1 хвилина, і голосуємо.

Будь ласка, Григорію Миколайовичу.

МАМКА Г.М., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Шановні колеги, гарні лозунги, тільки до суті проекту закону не мають ніякого відношення. Цим законопроектом ми намагаємося в ручному режимі врегулювати – зменшити чи збільшити – обов’язок держави виплачувати комусь пенсійне забезпечення. Ви розумієте, що не всі службовці, які досягли пенсійного віку і перебувають на державній службі, негідники, ледарі, не працюють на роботі. Є ті, які виконують свої функції. І коли державний орган бере їх на роботу, він потребує їхньої віддачі.

Під час попереднього голосування ми говорили про те, щоб зробити пенсійне забезпечення для всіх співробітників правоохоронних органів на однакових умовах. Ні, ми знову хочемо експериментувати як на котах, так і на прокурорах.

Дякую. Я не буду голосувати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, прошу зайняти свої місця. Переходимо до прийняття рішення.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо пенсійного забезпечення працівників прокуратури» ([№ 12278](#)) за основу.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 239.

Рішення прийнято.

Покажіть по фракціях і групах. Дякую.

Шановні колеги, наступний проект Закону «Про захист медіа-сервісів, які надаються із застосуванням умовного доступу» ([№ 5870-д](#)).

Колеги, ми одразу можемо голосувати за цей законопроект, так? Тоді переходимо до голосування.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про захист медіа-сервісів, які надаються із застосуванням умовного доступу» ([№ 5870-д](#)) в другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 262.

Рішення прийнято.

Покажіть по фракціях і групах.

Наступний проект Закону «Про внесення змін до Цивільного кодексу України щодо майнових прав інтелектуальної власності на об'єкти, створені у зв'язку із проходженням військової служби» ([№ 13110](#)).

Ставлю на голосування пропозицію про включення законопроекту № 13110 до порядку денного сесії. Прошу голосувати.

«За» – 245.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього питання за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 226.

Рішення прийнято.

Запрошую до слова автора законопроекту Калаура Івана Романовича.

Я так розумію, ви і від комітету доповідатимете, так? У вас є 4 хвилини. Спочатку представте законопроект, а потім озвучте позицію комітету. Будь ласка.

КАЛАУР І.Р., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги, сьогодні наше національне законодавство дуже чітко регламентує порядок набуття, здійснення та захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності, створені людиною в результаті її інтелектуальної діяльності. Ці питання на сьогодні регулюються главою 35 Цивільного кодексу України та відповідними профільними законами України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі», «Про охорону прав на промислові зразки», «Про авторське право і суміжні права». Водночас ці законодавчі акти чітко регламентують розподіл прав між творцями об'єктів інтелектуальної власності та роботодавцями, якщо об'єкт інтелектуальної власності створюється в процесі здійснення трудової діяльності або внаслідок укладання цивільно-правового договору. Однак війна внесла свої корективи і обрисувала нову проблематику в питанні набуття та здійснення прав на об'єкти інтелектуальної власності. Ідеться насамперед про технічні рішення, авторами яких є наші військовослужбовці, вони їх знаходять у процесі здійснення військової служби.

Сьогодні чинні законодавчі акти про військовий обов'язок і військову службу не дозволяють екстраполювати положення нашого національного законодавства про права на інтелектуальну власність на об'єкти, створені військовослужбовцями, в результаті чого питання здійснення та захисту прав інтелектуальної власності на об'єкти, створені військовослужбовцями, знаходяться поза правовим полем.

З метою захисту прав наших військовослужбовців розроблено два законодавчі акти: законопроект № 13110, який ми сьогодні розглядаємо, і законопроект [№ 13111](#), який пройшов перше читання в Комітеті з питань економічного розвитку. Цими законодавчими актами чітко регламентується

порядок розподілу прав інтелектуальної власності на об'єкти, створені військовослужбовцями в процесі здійснення ними військової служби.

Комітет з питань правової політики на своєму засіданні 9 квітня розглянув вказаний законопроект і в процесі розгляду прийшов до висновку: рекомендувати Верховній Раді України включити даний законопроект до порядку денного тринадцятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання і за результатами розгляду прийняти його в першому читанні.

Шановні колеги, прошу підтримати цей законопроект, оскільки йдеться про захист прав на об'єкти інтелектуальної власності наших хлопців, які сьогодні боронять нашу незалежність і жертвують найдорожчим, що є в кожній людини. Прошу підтримати.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу представників фракцій і груп записатися на виступи в обговоренні цього проекту закону: два – за, два – проти.

Стефанчук Микола Олексійович, фракція «Слуга народу».

СТЕФАНЧУК М.О., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (одномандатний виборчий округ № 187, Хмельницька область, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Івану Романовичу Калауру.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Іван Романович Калаур. Тепер слово від фракції. Будь ласка.

КАЛАУР І.Р. Шановні колеги, ще раз звертаюся до вас: давайте нашим спільним рішенням підтримаємо цей законопроект. Він стане надійною гарантією прав наших військовослужбовців, які в процесі своєї військової служби є авторами нових технічних рішень, скерованих на посилення якості нашої зброї і боєприпасів. Віддамо гідну честь нашим військовослужбовцям.

Прошу підтримати даний законопроект.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

В'ятрович Володимир Михайлович, фракція «Європейська солідарність». Будь ласка.

В'ЯТРОВИЧ В.М. Прошу передати слово Артуру Герасимову.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, Артуре Володимировичу.

ГЕРАСИМОВ А.В. Шановні колеги, щойно з цієї трибуни було запропоновано підтримати законопроект, щоб військовослужбовці отримали додатковий захист. Читаю вам дослівно висновок ГНЕУ: «таке положення

створює ризики обмеження майнових прав військовослужбовців на створені ними об'єкти у порівнянні з особами, які працюють на підставі трудового договору...» і так далі. ГНЕУ звертає увагу, що такий підхід може негативно вплинути на мотивацію військовослужбовців до інноваційної діяльності. Це вам до слова, що реально пропонується в законопроекті. Є велика підозра (прошу всіх це почути, а не займатися своїми справами), що цим законопроектом реально будуть звужені права військовослужбовців. Це перша частина історії.

Друга частина історії. Законопроект стосується не лише військовослужбовців, а й усіх учасників суспільних відносин (статті 190, 421, 440 Цивільного кодексу України). Знаєте, ви або хрестик, або труси, розберіться вже між собою. Якщо ви даєте цю назву і намагаєтеся звужити права військовослужбовців, навіщо ви туди засовуєте ще й інші суспільні відносини. Викликає подив і виникає питання: навіщо «лізуть» в статтю 190 Цивільного кодексу України? А тепер увага, щоб ви розуміли, де скоріше за все собака зарита, стаття називається «Майно».

Тому, колеги, цей законопроект, по-перше, не такий простий, як вам розповідають, по-друге, він не стосується військовослужбовців, по-третє, його норми звужують права військовослужбовців. Прошу всіх розібратися з цим законопроектом і не підтримувати його.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Цимбалюк Михайло Михайлович, фракція «Батьківщина». Будь ласка.

Власенко Сергій Володимирович.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую, шановний пане Голово. Насправді сьогодні військовослужбовці перебувають поза межами регулювання законодавством, яким встановлюються інтелектуальні права. Тому я хотів би підтримати колегу Калаура. Він абсолютно правий у тому, що це треба регулювати, треба включати військовослужбовців до списку осіб, які визнаються об'єктами права інтелектуальної власності, якщо вони брали участь у розробці. Насправді це чітко врегульовано в проекті. Це перше.

Друге. Хочу зазначити, це перше читання. Звичайно, всі застереження, які прозвучали з цієї трибуни, будуть проаналізовані комітетом. Комітет з питань правової політики мав на меті точно не звуження прав військовослужбовців, а, навпаки, їх розширення під час створення ними інтелектуального продукту. Тому ми запрошуємо представників тих фракцій, які висловлюють якісь свої застереження, подати необхідні поправки до другого читання, а комітет їх ретельно розгляне. Я переконаний, на виході, коли будемо голосувати в другому читанні, отримаємо абсолютно нормальний якісний законопроект, яким гарантуватиметься військовослужбовцям право на отримання права власності на інтелектуальні продукти, в розробці яких вони брали участь під час

проходження військової служби. Саме в цьому полягає ідеологія законопроекту, яку фракція «Батьківщина» підтримуватиме в першому читанні.

Ще раз закликаю всіх, у кого є застереження, хто бачить ті речі, які не побачив комітет у першому читанні, подавати відповідні поправки, вони будуть ретельно розглянуті.

Дякую, колеги, за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, ми завершили обговорення цього проекту закону. Я прошу народних депутатів зайняти свої місця (*Шум у залі*). А, ще Мамка.

Григорію Миколайовичу, перепрошую, будь ласка, 1 хвилина. Але це для того, щоб колеги мали час зайняти свої місця.

Будь ласка, Григорію Миколайовичу.

МАМКА Г.М. Шановні колеги, неможливо законопроектом регулювати категорії. Якщо ми кажемо про регуляцію, тоді повинні визначити, що це за учасник, яка його відмінність від інших учасників, який продукт може бути інтелектуальною власністю. Пам'ятаєте, скандали: роялті за використання, підприємницька діяльність. Це все сюди підходить, але змін немає, а коли йдемо далі... Колеги, коли у законі є невизначеність, це біда. Зверніть увагу, у законопроекті ми зазначаємо «інших учасників цивільних відносин». А хто такі «інші»? Ви так називаєте військовослужбовців?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, прошу приготуватися до голосування.

Щодо «інших учасників». Є стаття 2 Цивільного кодексу України, якою визначено учасників цивільних правовідносин: фізичні та юридичні особи, а також інші учасники, які там називаються. Це так, моє цивілістичне. Вибачте.

Шановні колеги, прошу зайняти свої місця. Переходимо до прийняття рішення.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Цивільного кодексу України щодо майнових прав інтелектуальної власності на об'єкти, створені у зв'язку із проходженням військової служби» ([№ 13110](#)) за основу.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 240.

Рішення прийнято.

Покажіть по фракціях і групах. Дякую.

Шановні колеги, вашій увазі пропонується проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо удосконалення розгляду окремих категорій судових справ у зв'язку зі збройною агресією Російської Федерації» ([№ 7520](#)) та альтернативні до нього законопроекти [№ 7520-1](#), [№ 7520-2](#), [№ 7520-д](#).

Ставлю на голосування пропозицію про включення законопроектів № 7520, № 7520-1, № 7520-2, № 7520-д до порядку денного сесії. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 247.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього питання за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 207.

Рішення прийнято.

Запрошую до слова народного депутата Батенка Тараса Івановича, автора законопроекту № 7520.

Будь ласка, Тарасе Івановичу.

БАТЕНКО Т.І., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 123, Львівська область, самовисуванець). Шановні колеги, хочу сказати, що ідея написання цього законопроекту виникла ще в перші місяці після початку повномасштабного вторгнення росії в Україну, коли стало зрозуміло, що з огляду на вчинені злочини російською федерацією в Україні очікується значне збільшення кількості звернень до суду з приводу відшкодування державою-агресором завданих збитків. У нас з'явилася необхідність як в удосконаленні законодавства України щодо розгляду судами справ про захист порушених прав, свобод чи інтересів постраждалих громадян України, наданні права на захист своїх прав постраждалим від агресії юридичним особам, так і в усуненні першочергової перешкоди у захисті прав постраждалих осіб – позбавити росію судового імунітету щодо розгляду судами України справ про захист прав, свобод чи інтересів українських громадян та компаній, які постраждали від збройної агресії.

Ми як єдиний орган законодавчої влади своїми діями, законопроектами повинні показати, що не існує жодної легітимної мети для надання росії судового імунітету, оскільки вона є державою-агресором, не поважає, фактично зневажає, і не визнає суверенітету України та нашої територіальної цілісності.

Не буду більше забирати час, хочу закликати підтримати даний проект, який в процесі роботи був опрацьований, його норми включені до законопроекту № 7520-д. Тому ми не проти, щоб зал солідарно проголосував за збалансований доопрацьований проект закону № 7520-д.

Дякую.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **КОРНІЄНКО О.С.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

До слова від авторів альтернативного законопроекту № 7520-1 запрошується Руслан Олексійович Стефанчук.

СТЕФАНЧУК Р.О., Голова Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Вельмишановні колеги, підняте питання є надзвичайно важливим. І сьогодні ми будемо говорити про імунітет держави від судового переслідування. Я усвідомлюю всі нюанси і питання, які можуть виникнути. Але ми як парламент маємо дати свою відповідь на них, яка стосуватиметься насамперед того, чи зробимо ми як парламент юридичні підстави для того, щоб у межах національної юрисдикції зняти будь-які питання щодо застосування нашого законодавства про відшкодування шкоди до держави-агресора.

Чи є такі закони в інших країнах? Так, у деяких країнах вже приймаються закони про зняття імунітету з держави російська федерація як країни-агресора за всі ті злочини, за всю ту шкоду, яку вона завдала Україні та українцям.

Тому, шановні колеги, я не буду наполягати на своєму проєкті, вважаю, законопроект з позначкою «д» є більш збалансованим. Ми маємо разом доопрацювати його, щоб як парламент зробити все необхідне для надання відповіді на те, чи може, чи повинна росія як країна-агресор бути піддана всім юридичним процедурам щодо притягнення її до відповідальності на території України як держави.

Шановні колеги, я також прошу підтримати законопроект зі значком «д» і прошу вас долучитися до подальшого його доопрацювання.

Щиро дякую. Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям слава!

Дякую, Руслане Олексійовичу.

Від авторів альтернативного законопроекту № 7520-2 до слова запрошується Анатолій Дмитрович Остапенко. Будь ласка.

ОСТАПЕНКО А.Д., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Колеги, добрий день ще раз! Я як співавтор законопроекту № 7520-2 також вважаю, що ми повинні підтримати законопроект, доопрацьований комітетом, хоча одним із завдань нашого законопроекту було те, щоб скасувати судовий збір для тих людей, які подаватимуть позови, та зобов'язати Міністерство закордонних справ зробити все для того, щоб рішення щодо позовів, ухвалені судами України іменем України, були впроваджені в життя на території інших держав. Не буду більше забирати час, прошу підтримати доопрацьований законопроект № 7520-д.

Дякую.

Веде засідання Голова Верховної Ради України

СТЕФАНЧУК Р.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам, Анатолію Дмитровичу.

Запрошую до слово заступника голови Комітету з питань правової політики Павла Васильовича Павліша.

Ви і від авторів, і від комітету, так? Будь ласка, до 4 хвилин.

ПАВЛІШ П.В., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (одномандатний виборчий округ № 182, Херсонська область, політична партія «Слуга народу»). Добрий день, шановні колеги! Я хотів би насамперед подякувати авторам і основного законопроекту, і всіх альтернативних законопроектів за таку дуже важливу ініціативу. Тому що вже четвертий рік триває війна і питання відшкодування шкоди, завданої країною-агресором, на сьогодні судами вирішується, таких справ дуже багато. Але є певні процедури, які заважають врегульовувати це законодавчо. Норми статті 79 Закону «Про міжнародне приватне право» наразі є перешкодою.

Комітет з питань правової політики працював досить плідно над основним та альтернативними законопроектами, було створено робочу групу на базі нашого комітету, залучено Міністерство закордонних справ, Міністерство юстиції, Верховний Суд, правників-міжнародників, адвокатів, науковців. Хочу сказати, що в запропонованому варіанті з позначкою «д» за основу бралися норми основного та альтернативних законопроектів, далі ми його розширили, впорядкували багато термінологічних питань, визначили і уточнили процедуру повідомлення, направлення матеріалів справ відповідачу, тому що неодноразово під час спілкування з нашими міжнародними партнерами, представниками Європейської ради нам говорили, що не забезпечено участь відповідача – країни-агресора в розгляді цих справ, що є перешкодою у визнанні рішень наших судів на міжнародному рівні.

Даним законопроектом ми вносимо питання щодо дотримання порядку повідомлень, направлення матеріалів справ, рішень судів, забезпечуємо можливість взяття участі відповідачів у цих справах.

Юридична спільнота чекає прийняття законопроекту в цілому. Я хотів би подякувати комітетам Верховної Ради України, які розглянули цей законопроект. Звісно, будемо доопрацьовувати його до другого читання.

Комітет з питань правової політики ухвалив рішення рекомендувати Верховній Раді України прийняти за основу саме доопрацьований законопроект № 7520-д із застосуванням статті 116 Регламенту Верховної Ради України, щоб більш широко його доопрацювати і застосовувати вже в практичній площині.

Прошу колег підтримати рішення комітету і доопрацьований законопроект. Ще раз дякую авторам за ініціативу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, вам, Павле Васильовичу, і комітету.

Шановні колеги, може ми без обговорення приймемо цей законопроект? Ні? Тоді прошу представників фракцій і груп, які бажають обговорення, записатися на виступи: два – за, два – проти.

Маслов Денис Вячеславович, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

МАСЛОВ Д.В., голова Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Дякую. Шановні... Вже працює мікрофон?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Для вас – завжди.

МАСЛОВ Д.В. Дякую. Шановні колеги! Хочу сказати, що за агресію має відповідати агресор, а за тероризм – терорист. Зараз найкраще вершать справедливість і притягують до відповідальності на полі бою наші захисники, наші Збройні Сили України. За це їм слава! Дякуємо!

А є інша сторона відповідальності – юридична, яка також неодмінно має наставати для тих, хто завдає шкоди нашим громадянам, нашій державі, органам місцевого самоврядування, за все, що вони коять. І, на жаль, з цим відверто є проблеми, світові проблеми. На сьогодні в доктрині міжнародного права є імунітет країн, у тому числі й країн-агресорів, і це несправедливо. Ми пропонуємо обмежити цей імунітет через національні суди. Так, це надзвичайно складне питання, йде в певний розріз з доктринами міжнародного права, але ми впевнені, що прийшов час дещо переосмислити норми міжнародного права і підходи до таких ситуацій. Такий закон стане, в тому числі точкою для діалогу і комунікації на більш високому міжнародному рівні, щоб зрештою міжнародне суспільство притягало всесвітніх агресорів до відповідальності.

Тому в першому читанні цей законопроект обов'язково має бути підтриманий, і як сказали мої колеги, він буде фахово доопрацьований Комітетом з питань правової політики і всією Верховною Радою.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Володимир Михайлович В'ятрович. Будь ласка.

В'ЯТРОВИЧ В.М. Прошу передати слово Іванні Климпуш-Цинцадзе.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Климпуш-Цинцадзе Іванна Орестівна. Будь ласка.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О., голова Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановні колеги, ми всі тут з вами погоджуємося, що ворог, агресор, терорист має платити за ту шкоду, яку завдає нашим громадянам через свої воєнні дії. Наразі це спроба зробити юридичний механізм, який забезпечить право отримати громадянами України остаточне судове рішення про відшкодування з боку агресора. На сьогодні цим законопроектом не пропонується остаточного варіанту того, що після ухвалення рішення судом, його виконання буде дійсно забезпечено. На жаль, ми можемо опинитися

в такій ситуації, коли українські суди ухвалюють обґрунтоване рішення про відповідальність російської федерації, а тут в нас немає достатньо майна російської федерації, яке можна використати для оплати шкоди, завданої нашим громадянам. І тоді ми стикнемося з цілою низкою позовів до ЄСПЛ, після чого держава Україна муситиме забезпечувати виконання цих позовів.

Тому ми підтримаємо у першому читанні спробу створити механізм для українських громадян, але я дуже прошу профільний комітет відповідально поставитися до того, щоб створити механізм, який не став би ілюзорним, примарним і необов'язковим до виконання державою-агресором.

Дуже дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сергій Володимирович Власенко замість Цимбалюка Михайла Михайловича. Будь ласка.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую, шановний пане Голово. Про що я хотів би посперечатися з головою профільного комітету, з паном Денисом Масловим, так це про те, що на його думку законопроект не зовсім відповідає позиціям міжнародного права. Я вважаю, він повністю відповідає всім вимогам міжнародного права. Чому? Перше. Що таке імунітет? Імунітет – це привілей для тих, хто сам дотримується міжнародного права.

Друге. Суверенний імунітет не є безмежним. Велика кількість країн має в своєму законодавстві перелік випадків, коли імунітет не застосовується. Зокрема, законодавство Сполучених Штатів Америки говорить про те, що, якщо суверенні активи використовуються в комерційних цілях, вони не захищаються імунітетом. Тому імунітет не є безмежним, він може бути обмежений.

Третє. Європейський Союз, коли приймає рішення про конфіскацію відсотків, нарахованих на суверенні активи, по факту використовує теорію контрзаходів і конфіскує те, що суверенно мало б належати російській федерації. Єдине, Європейському Союзу треба зробити наступний крок – в рамках контрзаходів конфіскувати заморожені активи, а не лише відсотки. Але це вже інше питання.

Думаю, законопроект, зазначений з позначкою «д», є більш загальним, торкається загальних питань, пов'язаних з регламентацією українського законодавства щодо роботи з усіма імунітетами, а не лише з імунітетом країни-агресора, тому його треба прийняти в першому читанні, а до другого читання, і тут я погоджуюся з паном головою комітету, ми зробимо все для того, щоб доопрацьований законопроект максимально і повністю відповідав і побажанням Верховної Ради України, і міжнародному праву, і тим вимогам, які нам необхідні.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Сергію Володимировичу.

Пан голова комітету має право на репліку.

Маслов. Будь ласка, право на репліку.

МАСЛОВ Д.В. Колеги, це той випадок, коли мені дуже приємно фахово посперечатися зі своїм колегою. Я сказав про доктрину, яка зараз існує в міжнародному праві. І саме цей законопроект, ініційований нами, який, сподіваюся, буде підтриманий максимальною кількістю голосів, буде заклик до світової спільноти переосмислити цю доктрину.

Я повністю погоджуюся зі своїм колегою, що всі країни-терористи, країни-агресори не можуть користуватися захистом міжнародного права, бо вони використовують міжнародне право в своїх інтересах. Міжнародне право може бути сильним лише тоді, коли...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

До завершального виступу запрошується Мамка Григорій Миколайович, і після цього голосуємо за цей проект закону. Будь ласка.

МАМКА Г.М. Шановні колеги! Я не сперечатимуся з головою і членом комітету, не хочу брати участі в цих баталіях, але, на мою думку як юриста, деякі спеціалісти кажуть «трохи юриста», все-таки зазначив би, що міжнародне законодавство і міжнародне право державою визнається або не визнається. Неможливо його частково визнавати або якось визначати межі.

Ми говоримо про імунітет. Тут немає критерію обмеженого імунітету, усіченого імунітету, він або є, або його немає. Ми говоримо про нові повноваження Ради національної безпеки і оборони України щодо визнання спонсором тероризму держав і всього іншого. Я вибачаюся, у нас є законопроект, який не став законом, про визнання організацій терористичними. Він лежить і нікуди не рухається. Щоб зробити щось під рішення РНБО, необхідно визначити критерії і законодавчі підстави. Тобто тероризм повинен бути на папері юриспруденції, а у нас такого закону немає. На даний момент ідемо ще до імунітету. Слава Богу, автори законопроекту і комітет, дай Боже йому здоров'я, зазначили про застосування статті 116 Регламенту Верховної Ради України. То, може, дадуть нам визначення, яка саме держава, яка організація і на підставі чого і ким може бути визнана, терористичною. Коли буде прецедент визначення, потім можна йти до імунітету щодо позбавлення, визнання чи невизнання, іншого шляху юриспруденції не існує.

Можна прийняти в першому читанні, але будемо уважно спостерігати за комітетом під час підготовки законопроекту до другого читання.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, ми завершили обговорення цього дуже важливого законопроекту. Прошу народних депутатів приготуватися до голосування.

Шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про юрисдикційні імунітети іноземних держав та їх майна»

([№ 7520-д](#)) за основу з доопрацюванням положень відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 272.

Рішення прийнято.

Покажіть по фракціях і групах. Дякую, колеги.

Рухаємося далі. Наступний проект Закону «Про внесення змін до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» щодо призначення одноразової грошової допомоги» ([№ 12234](#)).

Ми домовилися розглядати законопроект таким чином: виступ Никорак – до 2 хвилин, виступ Цимбалюка Михайла Михайловича – до 5 хвилин, і голосуємо.

Будь ласка, Ірино Петрівно, до 2 хвилин.

НИКОРАК І.П. Шановні колеги, сьогодні ми розглядаємо надзвичайно важливий законопроект, який має на меті забезпечити справедливую фінансову підтримку для родин цивільних осіб, які загинули, захищаючи Україну. Хочу щиро подякувати Міністерству у справах ветеранів за цю ініціативу, за роботу, яка була проведена на рівні Комітету з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів, і за врахування до другого читання моєї поправки щодо значного розширення дії положень цього закону на родини добровольців, які загинули не лише в період з 24 лютого до 25 березня 2022 року, а на весь період аж до 1 січня 2026 року.

І коли ми говоримо про справедливість, не можемо забувати і про тих, хто загинув в період АТО/ООС, а це близько 7 тисяч сімей загиблих військовослужбовців. Тому, я переконана, ми повинні підготувати додатковий законопроект, тому що саме в такий спосіб ми зможемо забезпечити рівний та справедливий підхід щодо соціальних виплат, пільг та підтримки родин загиблих.

Закликаю вас підтримати дану ініціативу, тому що йдеться насамперед про визнання та пошану, про сигнал всьому суспільству про те, що держава бачить, цінує і пам'ятає кожного.

Дякую. Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям слава!

Михайло Михайлович Цимбалюк. Будь ласка, до 5 хвилин.

Шановні колеги, після виступу Михайла Михайловича ми будемо голосувати.

ЦИМБАЛЮК М.М. Фракція «Батьківщина». Шановний пане Голово! Шановні колеги! Як казала моя колега, яка щойно виступала, пані Ірина Никорак, законопроект дійсно дуже важливий. І тут об'єднали зусилля і Кабінет Міністрів в особі Міністерства у справах ветеранів, і Комітет з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів. Можливо, трохи запізно, але ми вирішили одну соціальну несправедливість. Ідеться про тих цивільних людей, які не входили до складу жодних військових формувань, але в період з 24 лютого до 25 березня 2022 року брали безпосередню участь у захисті нашої держави і, на жаль, загинули. Вони допомагали таким чином Збройним Силам України, правоохоронним органам, і є відповідні підтвердження цього. Члени їхніх сімей отримали грошову допомогу у розмірі 1 мільйон 860 тисяч гривень. Ми вважаємо, що це несправедливо, бо за той період сім'ї загиблих воїнів, наших героїв, отримали 15 мільйонів гривень. Даним законопроектом ми чітко встановлюємо, що родини цивільних осіб, які загинули в цей період, захищаючи державу, отримають від держави одноразову грошову допомогу у розмірі не менше 15 мільйонів гривень.

Більше того, цим проектом закону, і це була ідея Міністерства у справах ветеранів, ми встановлюємо чітку підставу, що родина має надати єдину довідку, що підтверджує участь особи в бойових діях за цей період, на основі якої здійснюватиметься ця виплата.

Але попереду у нас з вами ще одна важлива робота стосовно тих героїв і героїнь, які загинули в період з 2014 року. Була названа кількість цих осіб – понад 5 тисяч. Родинам загиблих військовослужбовців так само тяжко усвідомити, бо вони загинули, захищаючи нашу державу, хоч і не під час широкомасштабної війни. Зрозуміло, потрібна фахова дискусія з Кабінетом Міністрів в особі Міністерства фінансів, бо кожна копійка повинна мати своє походження. Ми не хочемо бути комітетом, який ухвалює популістські рішення, але маємо спільно знайти шляхи компенсації цих коштів, ухвалити законопроект стосовно тих осіб, які загинули, захищаючи нашу державу, в період з 2014 року.

Щодо даного законопроекту прошу проголосувати за. Так ми зробимо один крок до встановлення соціальної справедливості і підтримки тих родин, які втратили своїх героїв і героїнь.

Слава Збройним Силам України! Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям слава!

Шановні колеги, прошу зайняти свої місця. Переходимо до прийняття рішення.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» щодо призначення одноразової грошової допомоги»

([№ 12234](#)) в другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 289.

Рішення прийнято.

Закон прийнято.

Наступний проект Закону «Про внесення змін до статті 16 Закону України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» щодо проведення перевірок в частині вчинення мобінгу» ([№ 11044](#)).

Ніхто не наполягає на поправках, тому одразу переходимо до прийняття рішення (*Шум у залі*).

Хто буде? Разумков? Будь ласка, Дмитре Олександровичу, вам слово. Назвіть номер поправки.

Запрошую на трибуну Струневича.

РАЗУМКОВ Д.О. А де доповідач, вибачте, представник комітету?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, Галино Миколаївно, займіть місце на трибуні.

РАЗУМКОВ Д.О. Ви мене застали трохи зненацька. Я думав, буде більше людей, які хочуть поставити запитання.

Руслане Олексійовичу, дайте, будь ласка, час спочатку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка.

Дмитре Олександровичу, назвіть номер поправки, щоб я розумів.

РАЗУМКОВ Д.О. Дякую. Галино Миколаївно, поправка 8 комітетом була відхилена. Скажіть, будь ласка, ми ж розуміємо, що цей законопроект дає можливість не лише боротися з мобінгом, який дійсно існує на підприємствах, а фактично дозволяє проводити перевірки, незважаючи на мораторій, який сьогодні є. Ми створюємо лазівку, що під приводом мобінгу заходитимуть на підприємство і проводитимуть перевірки. Під цей шумок ходитимуть усі, хто хоче. Сьогодні бізнес і так «кошмарять» податкова, БЕБ, ДБР, і ви створюєте ще один механізм.

Нашою поправкою прибиралась така можливість. Я не розумію, чому комітет її не підтримав, чому не закриваємо це вікно можливостей для органів, які можуть створювати проблеми для бізнесу.

Дякую.

ТРЕТЬЯКОВА Г.М. Справа в тому, що автор цієї поправки пропонує і надалі не здійснювати позапланових заходів нагляду і контролю за додержанням законодавства і не розблоковувати проведення перевірок навіть тоді, коли є мобінг. Ось так звучить ця поправка. А законопроект спрямований на те, щоб розблокувати проведення позапланових перевірок для розслідування випадків мобінгу, у тому числі під час воєнного стану. Тому ми відхилили дану поправку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дмитре Олександровичу, ви наполягаєте на голосуванні? Наполягаєте.

Шановні колеги, ставлю на голосування поправку 8 авторства Разумкова. Комітетом вона відхилена. Галина Миколаївна пояснила причини неврахування поправки, але Дмитро Олександрович наполягає на її врахуванні. Прошу голосувати.

«За» – 93.

Рішення не прийнято.

Дмитре Олександровичу, у вас усе чи ще щось?

Разумков. Будь ласка.

РАЗУМКОВ Д.О. Руслане Олексійовичу, замість інших поправок на врахування, а в мене їх ще п'ять, прошу дати 3 хвилини на виступ.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ви будете наполягати на голосуванні?

РАЗУМКОВ Д.О. Не буду.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Зараз Разумков, 3 хвилини, і після цього голосуємо.

Будь ласка, Дмитре Олександровичу.

РАЗУМКОВ Д.О. Дивіться, ви зараз розглядаєте законопроект про мобінг. Скажіть, будь ласка, у вас мобінг лише на підприємствах? Те, що ви сьогодні робите в лавах Збройних Сил України, це теж, мабуть, можна розцінювати як мобінг. Тому що, якщо ви для 500 осіб віком від 18 до 24 років вводите окремі виплати у розмірі 1 мільйон гривень, а інші хлопці, які воюють, починаючи з 2022 року, не матимуть ключової можливості – демобілізуватися, як ті, які підпишуть контракт і демобілізуються через 12 місяців, це не мобінг? Це нормальне ставлення до людей, які у 2022 році першими пішли захищати Батьківщину?

Скажіть, будь ласка, а те, що робить нинішній уряд, який бреше військовим в обличчя, не подає законопроект про демобілізацію, а мав це зробити 18 грудня 2024 року, потім у березні, квітні 2025 року, а тепер цей

законопроект вже ніколи не буде поданий, це не мобінг, це не знуцання над хлопцями і дівчатами, які борються за нашу з вами незалежність?

А скажіть, будь ласка, це не мобінг, коли Президент на початку повномасштабного вторгнення обіцяє зменшення податків у два рази до кінця війни і ще рік після перемоги, а потім один раз збрехали – повернули до тих податків, що були раніше, потім другий раз збрехали – знову підняли податки, розповідаючи, що не вистачає на армію? Із 600 мільярдів гривень отримали, максимум, 10 мільярдів гривень. Це не мобінг?

А скажіть мені, будь ласка, те, що ви робите сьогодні з нашою державою і ФОП, які позакривалися (закрилося близько 100 тисяч ФОП), це не мобінг над економікою України?

Ви займаєтеся сьогодні всім, чим завгодно, але не тим, що потрібно. Ви приймаєте бюджет для країни, який можна називати мобінгом – знуцанням над людьми, над Збройними Силами України, яким зараз не вистачатиме видатків на зарплати або на закупівлю снарядів. І будуть так, як минулого року, ходити, розводити руками, плакати і робити вигляд, що так і мало бути.

А скажіть, будь ласка, це не мобінг, коли ваша партія отримує сьогодні з державного бюджету фінансування на мільярди гривень, щоб друкувати у тому числі й «газетьонкі», які я сьогодні показував, і роздає їх або біля метро, або кидає в скриньки в будинках? Це не мобінг над фінансами, які сьогодні дуже важко надходять до державного бюджету?

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, Галино Миколаївно.

ТРЕТЬЯКОВА Г.М. Дякую. Я від комітету відповім, тому що мобінг стосується лише трудових відносин. Державна служба праці, яка перевіряє ці відносини в частині мобінгу, не має компетенції перевіряти щось у Збройних Силах України, а також у силах оборони взагалі. Тому це тільки трудові відносини.

Стосовно того, що трудові відносини у нас, як ви вважаєте, не на першій шпальті. Хочу сказати, сотні людей подали скарги щодо мобінгу. Ми йдемо в Європу, де поняття мобінгу захищається, людина найманої праці захищена. Ми прийняли основний закон, де визначили поняття мобінгу як цькування у трудових відносинах. Тому маємо встановити систему контролю за тим, щоб роботодавець та інші суб'єкти трудових відносин не здійснювали мобінг одне одного. Нам треба захищати людей, у тому числі в економіці.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Галино Миколаївно, за пояснення.

Дмитре Олександровичу, ви не наполягаєте на голосуванні тих поправок, але є ще поправки на підтвердження. Ви просите ще 2 хвилини замість них? Будь ласка, і після цього голосуємо.

РАЗУМКОВ Д.О. Галино Миколаївно, я знаю, що таке мобінг і трудові відносини, але знущання будь-де – це знущання. Знущання над військовими, яким влада не дає можливості демобілізуватися, – це знущання. Якщо проводити взагалі паралелі, то можна прив'язати і до цього. Знущання над пенсіонерами, причому це наслідки вашої трудової діяльності. Знущання над вчителями, які отримують сьогодні мізерну заробітну плату, і ми не виконуємо норму закону, тому що вони мають отримувати фінансування у розмірі три мінімальні заробітні плати, а ви відправляєте кошти будь-куди, тільки не туди, куди потрібно. Це все мобінг, це знущання над людьми.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Галино Миколаївно, ваша відповідь, і голосуємо. Шановні колеги, після цього переходимо до голосування.

ТРЕТЬЯКОВА Г.М. Це ваше суб'єктивне судження, так само, як і моїм суб'єктивним судженням може бути те, що ви мене наразі цькуєте.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, давайте зараз проголосуємо антимобінг і ніхто нікого не цькуватиме.

Шановні колеги, я закликаю сконсолідуватися.

Шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію... *(Шум у залі)*. З процедури? Це ви продовжуєте мобінг?

Разумков – з процедури. Тільки з процедури, Дмитре Олександровичу, інакше – вимкну мікрофон.

РАЗУМКОВ Д.О. Галино Миколаївно, я вас знаю багато років, тому стовідсотково так вас цькувати не ризикував би, і ніколи на це не піду.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Все. Дякую.

Шановні колеги... *(Шум у залі)*. Ще Мамка – з процедури.

Будь ласка, Григорію Миколайовичу.

МАМКА Г.М. Я вибачаюся, заяви щодо мобінгу, цькування, які пролунали з трибуни, підлягатимуть реєстрації секретаріатом, скеровуватимуться кудись?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Григорію Миколайовичу, як тільки проголосуємо, так одразу й будемо реєструвати. Дякую.

Шановні колеги, давайте вже проголосуємо.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до статті 16 Закону України «Про організацію трудових

відносин в умовах воєнного стану» щодо проведення перевірок в частині вчинення мобінгу» ([№ 11044](#)) в другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Прошу голосувати.

«За» – 245.

Рішення прийнято.

Закон прийнято.

Наступний проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення національної системи кваліфікацій відповідно до актуальних потреб ринку праці та інших питань» ([№ 9630](#)).

У нас була така домовленість: виступ Цимбалюка Михайла Михайловича – до 5 хвилин... Не буде. Дякую. Виступ Никорак – 3 хвилини замість чотирьох поправок (*Шум у залі*). А, виступ 3 хвилини і одна поправка на врахування. Будь ласка. Скажіть номер поправки, на врахуванні якої ви наполягаєте.

НИКОРАК І.П. Шановні колеги, законопроектом передбачається ряд важливих норм, які є ключовими для реформування системи кваліфікацій в Україні та наближення нас до Європейського Союзу. Дані про професії, кваліфікації, стандарти і потреби роботодавців розпорошені по різних базах. Багато із них не переглядалися десятиліттями і не враховують реалії сучасного ринку праці, нових технологій та цифрових компетенцій. Завдяки створенню Єдиного реєстру кваліфікацій (Класифікатора професій), громадяни зможуть дізнаватися в режимі онлайн про затребуваність професійної кваліфікації, заробітну плату та вакансії. Я щиро сподіваюся, що в нас буде прозоре бачення, кого саме потребує економіка, в якій сфері дефіцит спеціалістів або які напрями кваліфікацій втрачають свою актуальність, що допоможе людям приймати зважені рішення щодо свого професійного майбутнього. Адже від гнучкої сучасної системи кваліфікацій залежить, як швидко Україна відновиться після війни. Інвестувати в людей – означає інвестувати в перемогу.

Проте я звертаю вашу увагу, що цим законопроектом скасовується зобов'язання роботодавця подавати службі зайнятості інформацію про попит на робочу силу (вакансії). Відсутність такої інформації може вплинути на можливість працевлаштування зареєстрованих безробітних, забезпечення реалізації державних соціальних гарантій, створення та формування бази даних про наявність робочих місць в країні, рівень безробіття тощо.

Крім того, внесення змін до Закону України «Про зайнятість населення» виходить за межі правового регулювання даного законопроекту, основною метою якого є впорядкування системи кваліфікацій.

Мною було подано поправку 15, суть якої полягає у збереженні чинної редакції, а саме залишити зобов'язання роботодавців подавати відповідну інформацію про попит робочої сили (вакансії) до державної служби зайнятості.

Колеги, дуже прошу підтримати цю поправку. Прошу шановного пана спікера поставити поправку 15 на голосування для її врахування.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Відповідь комітету щодо поправки 15.

Будь ласка, Тарасе Петровичу.

ТАРАСЕНКО Т.П., *заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»).* Колеги, добрий день! Прошу самостійно прийняти рішення щодо поправки 15, тому що ми встановлюємо право, а не обов'язок. Може бути так, що роботодавець сам надаватиме звітність. Я вірю в те, що роботодавці формують ефективну політику. Зобов'язання, яке зараз є, ми досліджували в комітеті, воно не відображає реальної статистики на ринку праці.

Дякую. Прошу голосувати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тарасе Петровичу, але позиція комітету – відхилити. Я правильно розумію?

Шановні колеги, поправка 15 авторства Никорак. Комітетом вона відхилена. Автор наполягає на врахуванні цієї поправки. Аргументи сторін ви почули.

Ставлю на голосування поправку 15 для її врахування. Прошу голосувати.

«За» – 89.

Рішення не прийнято.

Шановні колеги, переходимо до голосування за законопроект.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення національної системи кваліфікацій відповідно до актуальних потреб ринку праці та інших питань» (№ 9630) в другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 256.

Рішення прийнято.

Закон прийнято. Вітаю, колеги!

Шановні колеги, вашій увазі пропонуються проект Закону «Про внесення змін до Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» та інших законів України» ([№ 12301](#)) та альтернативний до нього законопроект [№ 12301-1](#).

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд цих законопроектів за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 220.

Рішення прийнято.

Запрошую до слова народного депутата Фролова Павла Валерійовича як автора основного законопроекту. Будь ласка.

ФРОЛОВ П.В., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги, дуже важливий законопроект. Це не законопроект Фролова, це законопроект парламентської тимчасової спеціальної комісії з питань захисту прав внутрішньо переміщених осіб, яких в Україні близько 5 мільйонів. Це результат роботи народних депутатів, урядовців, експертів, громадськості.

Актуальність цього законопроекту, нової редакції закону про захист внутрішньо переміщених осіб, обумовлена тим, що редакція 2014 року потребує перегляду і комплексного підходу. Враховуючи, що найбільшою проблемою внутрішньо переміщених осіб є житло, законопроектом встановлюється на законодавчому рівні захист житлових прав внутрішньо переміщених осіб: тимчасове проживання, довгострокова оренда, рефінансування, пільгова оренда, іпотека, визначення місць тимчасового проживання.

Новою редакцією враховується грошова компенсація власникам житла за розміщення у себе внутрішньо переміщених осіб, бо ми маємо тенденцію, коли програму «Прихисток» було припинено, і її відновити вдалося завдяки нашим партнерам, також закріплюються поняття «адаптація», «інтеграція», «реінтеграція», визначається обов'язок держави на кожному етапі переміщення особи проводити необхідні заходи підтримки і гарантії.

Також велика увага приділяється евакуації, яка, на жаль, триває. Обсяг підтримки на всіх рівнях зменшився з 2022 року. Людина, яка переміщується з лінії фронту, має чітко знати, яку допомогу вона отримає від держави, органів місцевого самоврядування. Обсяг державної підтримки, який надається внутрішньо переміщеним особам, залежатиме від ступеню її інтеграції, а це в свою чергу залежатиме від оцінки потреб внутрішньо переміщених осіб. Ми закріплюємо право на освіту, діти внутрішньо переміщених осіб разом з батьками можуть вибирати форму навчання, навчальний заклад, у тому числі переміщених. Нормами цього законопроекту внутрішньо переміщеним особам гарантуються громадянські права. Прошу підтримати за основу.

Дякую (*Оплески*).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Запрошую до слова авторку альтернативного законопроекту № 12301-1 Гриб Вікторію Олександрівну. Будь ласка.

ГРИБ В.О., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (одномандатний виборчий округ № 105, Луганська область, політична партія «Опозиційний блок»). Шановні колеги, безумовно, дуже важливий законопроект. Але ви знаєте, там не вистачає двох речей. Перше. Коли сьогодні ми проводимо зустрічі з внутрішньо переміщеними особами, від них чуємо одне: дайте нам компенсацію за зруйноване житло, більше нічого нам не треба від держави. Усе інше вже десь прописано, прописано в нашій Конституції. Тобто навіщо нам сьогодні знову приймати закони, які не вирішують основних положень, основних моментів, вкрай потрібних внутрішньо переміщеним особам.

До чого ми вже дійшли. Люди, які поїхали за кордон, не хочуть повертатися. Перше, про що вони питають, це про житло, бо їм немає, де жити. Ми ж з вами розуміємо скільки коштує орендне житло. Тому люди мають на це право. У цьому законопроекті, який є рамковий, ми не прописуємо алгоритм «як», а лише проговорюємо зобов'язання держави на таку компенсацію. Це перша різниця між основним та альтернативним законопроектами.

І друге. Давайте будемо відвертими, війна в Україні почалася у 2014 році. Чому ми постійно говоримо тільки про 2022 рік? Усі ті пільги повинні надаватися, починаючи з 2014 року.

Дуже вас прошу підтримати саме альтернативний законопроект.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Запрошую до слова голову Комітету з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин Задорожного Андрія Вікторовича. Будь ласка.

ЗАДОРОЖНИЙ А.В., голова Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Добрий день, шановні колеги! Звісно, дуже важливі законопроекти, але й зауважень до них чимало. Менш критичними виявилися зауваження до основного законопроекту. Комітет готовий над ними працювати під час підготовки до другого читання.

Тому за підсумками обговорення проектів законів комітет ухвалив рішення рекомендувати Верховній Раді України основний законопроект № 12301, поданий паном Фроловим та іншими народними депутатами України, за наслідками розгляду в першому читанні прийняти за основу, альтернативний законопроект № 12301-1, поданий народним депутатом України Гриб та іншими народними депутатами України, за наслідками розгляду в першому читанні відхилити. Прошу підтримати рішення комітету.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Андрію Вікторовичу.

Прошу представників депутатських фракцій і груп записатися на виступи в обговоренні цього законопроекту: два – за, два – проти.

Олександр Павлович Федієнко, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

ФЕДІЄНКО О.П., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Максиму Ткаченку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Максим Ткаченко. Будь ласка.

ТКАЧЕНКО М.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні народні депутати! Я дякую своїм колегам по тимчасовій спеціальній комісії, зокрема голові комісії Павлу Фролову і Вікторії Гриб. Дуже потужно виглядає, що у кожного із членів комісії є своя думка. Я підтримую обох своїх колег і обидва законопроекти, тому що вони про найважливіше, що є в нашій країні, про наших людей, яких ми хочемо залишити в країні, хочемо, щоб вони нікуди не їхали. Але, щоб вони залишилися, в них має бути своє житло, яке, я впевнений, у 99 відсотків цього залу точно є. Під час війни це дуже вартісне питання для нашої країни. Але ми не можемо не вирішувати його, якщо хочемо, щоб ці люди залишалися в країні, залишалися українцями.

Я підтримуватиму законопроект, ухвалений нашою комісією, авторами якого є я, Горбенко, Козир, Неклюдов, Войцехівський, Фролов. Але і в законопроекті пані Вікторії також є те, що потрібно вирішувати. Зараз я на розтяжці. Розумію, якби була можливість, то вже давно запрацював би закон (проект [№ 11161](#)), всі інші закони, де потрібні величезні кошти. Але давайте рухатися поступово.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Запрошую до слова Наливайченка Валентина Олександровича. Будь ласка.

НАЛИВАЙЧЕНКО В.О., секретар Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Прошу передати слово Михайлу Яковичу Волинцю.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Волинець Михайло. Будь ласка.

ВОЛИНЕЦЬ М.Я., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Шановні колеги, друзі! Важко недооцінювати законопроект, яким передбачається вирішення надзвичайно важливих питань для людей, які є внутрішньо переміщеними особами, і тих, хто опинився за кордоном, в яких, сподіваємося, буде можливість повернутися в Україну, і ми зможемо забезпечити їх необхідним, на що вони очікують.

Мною як членом тимчасової спеціальної комісії з питань захисту прав внутрішньо переміщених осіб у співавторстві з іншими членами комісії був розроблений цей законопроект. Представники урядових структур, різних інституцій, а також представники громадських організацій та люди, які є внутрішньо переміщеними особами, також долучилися до його розробки.

Законопроектом передбачається вирішення таких важливих питань для внутрішньо переміщених осіб як: забезпечення житлом; визначення обов'язком держави забезпечення житловими правами внутрішньо переміщених осіб через тимчасове проживання, довгострокову оренду, кредити та інші механізми; компенсація витрат за розміщення внутрішньо переміщених осіб у приватних домогосподарствах, що важливо в умовах поступового згортання програми «Прихисток».

Особливу увагу приділено питанню евакуації. Ми маємо гарантувати нашим громадянам, які перебувають у містах, розташованих поблизу лінії фронту, таких, як Покровськ чи Запоріжжя, чітке розуміння того, яку допомогу вони можуть отримати від держави. Надзвичайно важливою у цьому законопроекті є норма щодо доступу дітей із числа внутрішньо переміщених осіб до навчальних закладів освіти, у тому числі переміщених.

Шановні друзі, прошу підтримати цей законопроект.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народному депутату Морозу Володимирі Вікторовичу, депутатська група «Відновлення України».

МОРОЗ В.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (одномандатний виборчий округ № 59, Донецька область, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Прошу передати слово Гнатенку Валерію Сергійовичу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Валерій Гнатенко. Будь ласка.

ГНАТЕНКО В.С. Шановні колеги, війна, на жаль, змінила життя мільйонів наших співгромадян, змусивши їх залишити свої домівки. Але Україна не має права залишити цих людей сам-на-сам з тими викликами, які сьогодні є в їх житті.

Цей законопроект є результатом аналізу та десятків консультацій з громадськістю, міжнародними партнерами та експертами. Його мета – створити сучасну, прозору і справедливую систему, зробити підтримку внутрішньо переміщених осіб зрозумілою і доступною. Перекоаний, що ця ініціатива стане інструментом для відновлення справедливості, її норми допоможуть переселенцям знайти себе в оновленій Україні, дадуть можливість дбати про всіх наших громадян.

У разі прийняття проекту закону буде забезпечено фінансову допомогу, соціальні та медичні послуги всім переселенцям незалежно від термінів реєстрації, внутрішньо переміщеним особам буде надане повноцінне право на житло, де вони зараз не мешкали б. Відповідна категорія громадян отримає можливість на житлові кредити чи викуп житла у держави. Додатково буде гарантовано доступ до освіти та психологічної допомоги. Але ми не повинні забувати про людей, які сьогодні перебувають на тимчасово окупованих територіях. Вони теж наші громадяни і потребують нашої підтримки.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зараз – Юрчишин Ярослав Романович, потім – Герасимов і Вельможний, і голосуємо.

Будь ласка, Ярославе Романовичу.

ЮРЧИШИН Я.Р., голова Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Після чудового виступу доповідача Павла Фролова фракція вирішила передати йому слово.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я перепрошую, право фракції передавати слово лише...

ЮРЧИШИН Я.Р. А це фракція вирішила.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прекрасно, але передавати слово можна лише в межах фракції.

Ярославе Романовичу, робіть так, щоб і вам аплодували.

ЮРЧИШИН Я.Р. Тоді давайте переходити до голосування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Зараз – Герасимов Артур Володимирович, потім – Вельможний, і голосуємо.

ГЕРАСИМОВ А.В. Шановні колеги! Шановні українці! Фракція «Європейська солідарність» підтримуватиме будь-який законопроект, який покращує сьогодні життя внутрішньо переміщених осіб. Давайте говорити

відверто, ця категорія людей страждає і потерпає чи не найбільше. Під час виступів я почув слова «реінтеграція», «захист житлових прав внутрішньо переміщених осіб», «гарантії», «евакуація». Але, колеги, де закон (проект № 11161), який ми разом прийняли в цьому залі? Де він? Без нього внутрішньо переміщені особи не можуть навіть зафіксувати метри свого втраченого житла.

Евакуація. Я вам скажу інше. Відповідно до закону, який був прийнятий завдяки фракції «Європейська солідарність», в тих областях, де відбувається обов'язкова евакуація, не беруться податки на землю і нерухоме майно. Чому це не стосується 2022 року? У нас ще дуже багато роботи в цьому напрямі, але ключове – закон (проект № 11161), який має підписати Президент. Ми всі разом його прийняли і відправили на підпис Президенту.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вельможний, і після цього голосуємо.
Будь ласка, Сергію.

ВЕЛЬМОЖНИЙ С.А., *член Комітету Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури (одномандатний виборчий округ № 112, Луганська область, самовисуванець).* Луганщина, депутатська група «Довіра». Шановні колеги, закликаю підтримати альтернативний проект закону. Альтернативна версія законопроекту суттєво розширена, нею передбачається ключова зміна: закріплення на законодавчому рівні державних гарантій щодо отримання компенсацій за пошкодження та знищення окремої категорії об'єктів нерухомого майна внаслідок бойових дій. Причому треба передбачити компенсацію за майно, яке було знищено чи пошкоджено з початку війни, а саме з лютого 2014 року, коли росія анексувала Крим.

Я хочу вкотре нагадати, що війна почалася не в 2022 році, а в 2014 році. Вважаю, ухвалення законопроекту, який ми зараз розглядаємо, має бути лише початком нашої роботи.

Шановні колеги, закликаю вас докласти максимум зусиль до розв'язання проблем переселенців. Українці мають право на гідне життя.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, переходимо до прийняття рішення. Прошу народних депутатів приготуватися до голосування.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» та інших законів України» ([№ 12301](#)) за основу.

Нагадую, це той законопроект, який зірвав великі овації, коли виступав доповідач. Думаю, такими оваціями, а також голосами ми маємо підтримати його за основу. Прошу голосувати.

«За» – 265.

Рішення прийнято.

Дякую, колеги.

Шановні народні депутати, розгляд питань порядку денного на сьогодні завершено. Дякую всім за результативну роботу.

Зараз я оголошую перерву в нашому пленарному засіданні. Про час і місце його продовження вам буде повідомлено завчасно. Нагадую про необхідність непоширення інформації щодо його початку.

Працюємо заради України, її майбутнього! Слава Україні!